

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 31 · 9. desember
Sesjonen 2020–2021

Møte onsdag den 9. desember 2020 kl. 10

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Dagsorden (nr. 31):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Presidenten vil av smittevern hensyn foreslå at publikumsgalleriet holdes stengt også under dagens møte. – Det anses vedtatt.

Representanten Solfrid Lerbrekk vil fremsette et representantforslag.

Solfrid Lerbrekk (SV) [10:00:33]: Det var noko feil med systemet i går, som gjorde at eg måtte ta det i dag.

Eg vil gjerne fremja eit forslag frå representantane Audun Lysbakken, Kari Elisabeth Kaski, Lars Haltbrekken, Nicholas Wilkinson og meg sjølv om eit julebidrag til arbeidslause.

Eg vil be om at saka vert hastebehandla etter forretningsordenen § 39 c.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:01:08]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Jan Tore Sanner, Bent Høie og Odd Emil Ingebrigtsen vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Jonas Gahr Støre.

Jonas Gahr Støre (A) [10:01:35]: Mitt spørsmål går til finansministeren.

Over hele landet frykter nå arbeidsfolk, servitører, resepsjonister, treningsinstruktører, kokker og andre som jobber i små og store foretak, for at det kan komme en ny ledighetsbølge. De står i den ledighetsbølgen. Den største utfordringen Norge står overfor i dag, er en voksende sosial og økonomisk krise for dem som mister jobben, som er ledige og helt permitterte.

Dette var en uventet situasjon da smitten traff. Vi måtte improvisere. Det kom på plass ordninger for kompensasjon. Det var en ordning man ikke hadde prøvd før, så man måtte følge hvordan den så virket. Fra 1. september ble ordningen avsluttet, uten at det lå en ny plan

for hva som kunne komme om det kom en ny nedstenging.

På oversiktene fra Folkehelseinstituttet i april var det tegnet ganske tydelig at det kunne komme en ny smittebølge på høsten, og den kom også. Bedrifter har måttet vente på støtte, og finansministeren har gjentatt at regjeringen vil komme med økonomiske tiltak som treffer, når det trengs, men gjør det ikke. I dag går bedrifter over ende, også fordi det er lokale smitteverntiltak i kommuner som er særlig utsatte, hvor dette treffer hardt.

For mange bedrifter er det nå et spørsmål om å vente til januar. De får ikke støtte fra en skatteetat som er fratatt ansvaret, det skal overføres til Brønnøysundregistrene. Det som tok tre uker i vår å få på plass, har vi altså brukt en hel høst på ikke å ha klart når den neste bølgen kom.

Jeg lurer derfor på: Når det ble klart at skatteetaten ikke kunne ha denne rollen, ikke ha dette ansvaret ved en eventuell ny kompensasjon, når begynte regjeringen arbeidet med å få på plass en ny ordning som kunne være treffsikker om og når det kom en ny krise? Den kom også.

Statsråd Jan Tore Sanner [10:03:43]: Vi står nå i den største krisen vi har hatt i nyere tid. Det er en global helsekrise som også er blitt en dyp økonomisk krise, og som rammer arbeidsplasser og bedrifter. Regjeringen har vært veldig tydelig hele veien på at vi skal gjøre det som er nødvendig for at Norge skal komme trygt ut av krisen. Ifølge OECD er Norge så langt et av de landene som har kommet best ut av det, både når det gjelder helse og når det gjelder økonomi.

Det er riktig at Stortinget sluttet seg til regjeringens forslag om at den gamle kompensasjonsordningen skulle avvikles ved utgangen av august, og da varslet jeg samtidig, i juni, at regjeringen ville sette seg ned med partene i arbeidslivet og diskutere hva behovene ville være utover høsten, og det gjorde vi.

Svaret på spørsmålet er at vi startet opp arbeidet i juni. Vi hadde møter med partene i arbeidslivet også på begynnelsen av høsten, og vi ble enig med partene i arbeidslivet om at vi skulle få på plass en ordning som var rettet mot særlig reiseliv, som var den næringen og bransjen som var hardest rammet. Vi jobbet med en ny ordning som skulle være målrettet og tilpasset behovene.

Da Norge ble truffet av bølge nummer to, hadde vi nye møter med partene i arbeidslivet og ble enige om at vi skulle ha en bred kompensasjonsordning. Den kommer nå på plass. Den åpner 18. januar, vil ha behandlingstid på to–tre dager, kan motta flere tusen søknader og vil behandle dem raskt, og kompensasjonsgraden er god.

Men så er det ikke slik at det er den eneste ordningen for næringslivet. Det er mange andre ordninger – mulighet til å utsette innbetaling av skatter og avgifter, en gunstig lånegarantiordning med 90 pst. statsgaranterte lån – som vi også har tilpasset den situasjonen vi er oppe i.

Jonas Gahr Støre (A) [10:05:47]: Alle disse møtene og dialogene kjenner vi til. Poenget er at ordningen ikke er oppe og går når krisen treffer. Og når kommuner som Oslo og Bergen og omkringliggende kommuner har måttet treffe veldig inngripende tiltak, så treffer de ikke.

Hvordan lærer vi av erfaringene fra de ordningene som har vært? Vi har foreslått tiltak underveis for å sikre at det ikke blir misbruk og ikke urettferdighet i måten ordningene blir praktisert på. Vi har ønsket at det skal stilles krav til bedriftene som mottar støtte, at det ikke kommer oppsigelser i perioden de mottar krisestøtte, at det ikke utbetales utbytter, aksjetilbakekjøp eller bonus til ledere og avtale med tillitsvalgte om å bevare jobbene gjennom perioden.

Hvilke av disse lærdommene mener finansministeren det nå er grunn til å ta inn i den nye ordningen? Det blir oppfattet som urettferdig at denne ordningen kan komme skjevt ut, ikke treffe dem som trenger det. Vi må lære underveis, vi må tilpasse ordningene. Hvilke av disse kravene Arbeiderpartiet her har stilt, er finansministeren villig til å vurdere for den nye ordningen?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:06:53]: Det som er underliggende i representantens spørsmål, er hvilken etat som skal ha ansvaret. Det er regjeringens ansvar. Vi sørger for at vi har en etat som er skodd for å håndtere denne ordningen. Det som er viktig for næringslivet, er at det er en ordning som treffer. Og det kommer den til å gjøre, den må være tilpasset den situasjonen som vi er i.

Så er det også slik at en kompensasjon som tar utgangspunkt i omsetningsfall, ikke kan utbetales og beregnes før måneden er slutt. For desember vil det først være i januar at den støtten kan utbetales. Jeg mener at den viktigste lærdommen av ordningene er at ordningene må være tilpasset smittevernsituasjonen. Når vi har strenge smitteverntiltak, er det helt nødvendig og riktig å gi kompensasjon. Når smitteverntiltakene mykes opp, må vi stimulere til aktivitet. Mange av Arbeiderpartiets forslag har vi vurdert. Jeg mener at det vil komplisere ordningene. Jeg mener at de ordningene vi har hatt, har virket godt. Så er det selvsagt slik at det er noen bedrifter som ikke treffes fullt ut, men det vil de heller ikke gjøre med Arbeiderpartiets alternativer.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Jonas Gahr Støre.

Jonas Gahr Støre (A) [10:08:02]: Det er regjeringens ansvar å velge etat, men jeg synes at når man bytter etat, og den ikke er operativ når krisen treffer, har regjeringen gjort en dårlig jobb i å forberede seg på det. Det er mitt poeng.

Men så til dette med hvordan ordningene blir motatt og er rettferdige. Jeg registrerer at flertallet med Høyre og Fremskrittspartiet i spissen har avvist alle disse kravene om at man under mottak av disse offentlige midlene skal vise tilbakehold, og at det også skal ligge klart i bestemmelsene i regelverket. I dag står det en artikkel i Dagens Næringsliv av NHH-forsker Ole-Andreas Næss. Han har gått gjennom mottakerne av koronastøtte og ser at fem selskaper til sammen har mottatt 1 mrd. kr, like mye som 27 000 småbedrifter. Dette er selskaper som han viser til har det til felles at de ikke har betalt så mye skatt til Norge de siste fem årene, og de 25 selskapene som har fått mest støtte, har fått tre ganger så mye støtte i løpet av seks måneder som de har betalt i skatt de siste fem årene.

Spørsmålet er: Treffes de små selskapene som nå blir rammet av de lokale tiltakene, av ordningene? Er dette lærdommer statsråden vil ta inn i praktiseringen av den nye ordningen?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:09:09]: Min holdning er at ting alltid kan gjøres bedre. Gjennom hele denne krisen har vi vært opptatt av at vi må lære underveis. Vi har eksperter som gir oss råd, bl.a. professor Holden. Vi lytter til de økonomiske miljøene, vi har et sterkt fagmiljø i Finansdepartementet, og vi har usedvanlig tett kontakt med partene i arbeidslivet og lytter til deres råd. Så er det vårt ansvar å fatte beslutningene i samråd med Stortinget.

Jeg har lest den artikkelen i Dagens Næringsliv. Det er ikke slik at Stortinget har ivret for å ha et lavere tak i de ordningene som vi har fått på plass. Snarere tvert imot har Stortinget påpekt at også store konsern som har mange virksomheter innenfor sin bedrift, må kunne få støtte, og dermed har takene blitt økt. Men jeg mener at vi hele tiden må lære, og derfor utstyrrer vi også Innovasjon Norge med et sett av ulike virkemidler for å treffe små og mellomstore bedrifter. Vi har også senket inngangsbarrieren i de kompensasjonsordningene vi har hatt, og som vi har.

Presidenten: Jonas Gahr Støre – til oppfølgings-spørsmål.

Jonas Gahr Støre (A) [10:10:21]: Dette tror jeg er viktig for legitimiteten av ordningene og bruken av så mye av fellesskapets midler. Akkurat nå, hvis man skal tilpasse det smittevernsituasjonen, er det jo særlig små foretak i de store kommunene Oslo og Bergen og om-

kringliggende kommuner som treffes. Det er selskaper som fra før av hadde lite reserver, og som nå har svært lite reserver – det er kort vei til at de går over ende. Virke mener at en av åtte bedrifter kan stå overfor konkurs på grunn av det som er truffet av tiltak i november og desember. For disse bedriftene er det ingen ordninger som er tilgjengelige. Dette er bedrifter som rett og slett kan gå under i påvente av at den ordningen og den etaten som statsråden snakker om, blir operative og har tiltak tilgjengelige.

Hvorfor vil ikke statsråden se på ekstraordinære tiltak for akkurat disse bedriftene, som rammes av de mest inngripende lokale smitteverntiltakene?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:11:15]: Det er vi åpne for å gjøre. Men Stortinget avviste Arbeiderpartiets forslag i går, og det vil jeg tro er fordi de forslagene bare vil komme på toppen av de andre og gjøre ordningene mer kompliserte, og det vil ta lengre tid å få til utbetalinger. Ingen av Arbeiderpartiets forslag som ble fremsatt i går, ville føre til at pengene kom raskere – de ville snarere kunne komme senere.

Vi står nå midt i bølge nr. 2, vi står midt i krisen. Samtidig skal vi være glad for at de siste ukene er det blitt færre arbeidssøkende. Ledigheten er gått ned siste uke, også i Oslo. Jeg deler frykten og bekymringen for mange av de små og mellomstore bedriftene i byer som er sosialt nedstengt og andre steder, men det er ingen av de ordningene som vi nå får på plass, som utelukker de bedriftene. Også muligheten til å utsette skatter og avgifter er viktige ordninger for de bedriftene. For lånegarantiordningen er det et krav om at man måtte gå med overskudd i 2019, men ellers har vi myket den opp, slik at flere skal kunne bli vurdert av sin lokale bank.

Presidenten: Terje Aasland – til oppfølgingsspørsmål.

Terje Aasland (A) [10:12:34]: Hovedproblemet er at det ikke er – skal vi si – treffsikkert nok, det som er lagt fram fra regjeringen. Det er mange bedrifter som ikke treffes. Et veldig godt eksempel på det er at når en fatter lokale smitteverntiltak som er ganske inngripende, og som betyr at bedriftene relativt sett får betydelig nedgang i omsetning, får de ikke kompensert for det gjennom den ordningen som regjeringen har lagt fram. Det er et hovedproblem, og det har Arbeiderpartiet påpekt gjennom et forslag som vi fremmet i går, som ikke er avvist ennå, men som det skal stemmes over i morgen. Det handler om at vi må kompensere også for lokale smitteverntiltak, fordi man rammes. Jeg står her med forskriftene når det gjelder korona i Drammen, hvor f.eks. serverings- og skjenkesteder som serverer alkohol, ikke får lov til å servere alkohol. Det er klart at når

en fatter et slikt lokalt vedtak, betyr det betydelig redusert omsetning for de bedriftene som er i Drammen. Men de får ikke kompensert for det fordi regjeringens forslag ikke tar hensyn til nettopp lokale smitteverntiltak.

Da er mitt spørsmål: Hvorfor vil ikke regjeringen legge til rette for at også lokale smitteverntiltak blir kompensert for?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:13:46]: Hvor har representanten det fra? Det er slik at i de ordningene som regjeringspartiene har fått til i godt samarbeid med Fremskrittspartiet, skiller man ikke mellom lokale og nasjonale smitteverntiltak. Alle bedrifter vil kunne komme inn i dette. Hvis omsetningen faller med 30 pst. sammenlignet med tilsvarende måned året før, kommer man inn i ordningen, og man kan bli kompensert for 85 pst. av de uunngåelige, faste utgiftene. Det gjelder helt uavhengig av om det er lokale eller nasjonale vedtak.

Det representanten snakker om, er ordningen slik den var i våres. Nå har vi lært av ordningen i våres, og vi har fjernet denne forskjellsbehandlingen mellom dem som er nasjonalt nedstengt, og dem som ikke er det. Så vet jeg at det er mange bedrifter, arbeidstakere, ledere og eiere som jobber hver eneste dag for å redde sin bedrift, og det er heller ikke slik at ordningene nødvendigvis treffer absolutt alle. Men vi har gode ordninger, det er mulighet for å komme inn i den kompensasjonsordningen, og det er mulighet for å utsette å betale skatter og avgifter inntil kompensasjonen kommer i januar.

Presidenten: Terje Aasland – til oppfølgingsspørsmål.

Terje Aasland (A) [10:15:00]: Det er ganske fantastisk å høre en finansminister som ikke vedkjenner seg problemet med at lokale smitteverntiltak som blir iverksatt, får en direkte konsekvens. Jeg spør: Er det forskjell på å drive et serverings- og skjenkested i Drammen kontra f.eks. i Skien? Er det det? Selvfølgelig er det det, for i Drammen har de måttet ha inngripende tiltak, men de får ikke kompensert for det. Det er det som er problemet. Jeg spør: Vil finansministeren vedkjenne seg at det er utfordringer knyttet til lokale vedtak som får direkte konsekvenser for bedriftene, og som de ikke får dekket opp gjennom den kompensasjonsordningen som er foreslått? For det er vesentlig forskjell mellom der en faktisk må gjøre sånne lokale vedtak, kontra der en ikke må gjøre det.

Statsråd Jan Tore Sanner [10:15:47]: Selvsagt – hvis det er innført strenge lokale tiltak, har det selvsagt konsekvenser for bedriftene. Men mitt poeng er at med den

kompensasjonsordningen som nå åpner 18. januar, får man kompensert. Hvis man har et omsetningsfall på 30 pst. sammenlignet med tilsvarende måned året før, kommer man inn i ordningen, og man får kompensert inntil 85 pst. av de faste, uunngåelige kostnadene for november og desember.

Så er ikke det den eneste ordningen som vi har stilt opp med. Vi har brukt 130 mrd. kr i år for å bidra til å trygge arbeidsplasser og bedrifter, og ordningene har bidratt til det. Derfor er Norge blant de land i verden som har kommet best ut når det gjelder både helse og økonomi – så langt. Men vi er midt i krisen, og derfor jobber vi hver eneste dag for å tilpasse og få til ordninger som gjør at vi redder bedrifter og arbeidsplasser.

Presidenten: Hans Andreas Limi – til oppfølgings-spørsmål.

Hans Andreas Limi (FrP) [10:17:02]: I forhandlingene med regjeringspartiene har Fremskrittspartiet fått betydelig gjennomslag for å styrke den generelle kompensasjonsordningen, både med hensyn til kompensasjonskrav og maksbeløp. I tillegg har vi fått regjeringspartiene med på en stor avgiftsreduksjon. I særdeleshet gjelder dette grensehandelsutsatte varer, hvilket er viktig for å styrke norske arbeidsplasser. Så gjenstår det å se effekten av dette når vi kommer over i en normalsituasjon. Avgiftsreduksjoner er viktig nå i krisen, men er kanskje først og fremst viktig for grensehandelen, for å begrense den, når vi er over i en mer normal situasjon, og grensene åpnes. Så effekten gjenstår å se. Kanskje er dette bare en start.

Da er spørsmålet mitt til finansministeren: Er regjeringen og finansministeren beredt til å gjøre enda mer på avgiftssiden hvis det viser seg nødvendig for å styrke sysselsettingen i Norge og norske arbeidsplasser?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:18:00]: La meg først få lov til å takke representanten Limi og Fremskrittspartiet for den konstruktive rollen de har spilt gjennom hele denne krisen, og ikke minst i budsjettet for neste år og krisepakken. Det er ingen tvil om at Fremskrittspartiet har hatt betydelig gjennomslag, og også bidratt til at ordningene har blitt enda bedre. Det gjelder kompensasjonsordningen, det gjelder utsettelse av innbetaling av skatter, og jeg mener at sammen har vi fått til mye, også for verftsindustrien langs kysten vår.

Så tror jeg nok ikke at Fremskrittspartiet og regjeringspartiene er helt enige når det gjelder avgifter på såkalt grensehandelsutsatte varer. Jeg mener vi nå har funnet et godt kompromiss i budsjettet for neste år, men det er også en avveining mellom avgiftsnivået sammenlignet med Sverige, helseeffekter og også statens inntekter. Så vi skal følge godt med på hvilken effekt dette har

for grensehandelen, og også på helsesiden, og så regner jeg med at vi møtes til nye diskusjoner om avgiftsnivået i årene som kommer.

Presidenten: Torgeir Knag Fylkesnes – til oppfølgings-spørsmål.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:19:16]: Dette er den perfekte stormen for dei store kapitalsterke miljøa som er i stand til å kome seg gjennom denne tøffe tida. Det einaste som står i vegen for det, er eit stortingsfleirtal som er villig til å gjere det som skal til, slik at små og mellomstore bedrifter kjem seg gjennom denne tida. Det stortingsfleirtalet finst ikkje, det kjem for seint. Vi er snart på slutten av den perioden som regjeringa sjølv har føreskrive, vi har enno ikkje ei ordning på plass, og det er for lite, det er nesten ingen – i alle fall veldig få – utgifter ein faktisk får dekt. I heimbyen min, Tromsø, som er stor på både reiseliv, fiskeindustri og uteliv, er det no 50 pst. auke i konkursar. Bølga kjem til å kome, og vi er berre så vidt i gang med vinteren, som kjem til å bli tøff for mange.

Kvifor gjer regjeringa så lite for å hjelpe dei små og mellomstore bedriftene gjennom stormen?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:20:19]: Man kan helt sikkert kritisere regjeringen for mye, og jeg mener at man alltid kan gjøre ting bedre, men å si at regjeringen har gjort så lite – vi har altså brukt 130 mrd. kr så langt i krisen. Det er lett å bli fartsblind i bruken av skattebetalernes penger. De ordningene vi har, er romslige, de er gode, og de står seg godt sammenlignet med ordningene til andre land, bl.a. de nordiske. Jeg har tett samarbeid og dialog med andre land, hvor vi også lærer av hverandre. Vi skal lære av hva vi selv gjør, vi skal lære av hvordan det treffer, og vi må lære av andre land og de ordningene de har. Jeg mener at vi har gjort mye nettopp for å hjelpe og støtte de små og mellomstore bedriftene. Det er et sett av ulike virkemidler, jeg har pekt på noen av dem: kompensasjonsordningen, mulighet for å utsette innbetaling av skatter og avgifter, lånegarantiordning med 90 pst. – og også en serie av virkemidler gjennom Innovasjon Norge som også skal bidra til å treffe små og mellomstore bedrifter.

Presidenten: Torgeir Knag Fylkesnes – til oppfølgings-spørsmål

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:21:26]: Vi kjenner til alle desse ordningane, og det gjer også næringslivet som no er ramma. Dei har sett på dei, og det dei fortalde oss, var at enkelte ikkje får dekt noko, nokre får berre 10 pst., nokre får 20 pst. Nokre er så heldige at dei kanskje får 40 pst. av utgiftene sine dekt, dette samtidig som rekningane kjem strøymande på. Ei utsetjing er ei

utsetjing, ein må uansett betale på eitt eller anna tidspunkt. Da står vi på kanten av det som kan bli eit konkursras med stor arbeidsløyse, som ville vere heilt unødvendig dersom ein hadde hatt eit stortingsfleirtal som var villig til å gjere det som skal til for å redde sunne bedrifter gjennom stormen vi no er inne i. Det har ikkje regjeringa gjort når ein har fått på plass så svake verkemiddel. Kvifor er f.eks. den ordninga vi har no, svakare enn den vi hadde før sommaren – når vi no går inn i ein enda tøffare vinter med ein enda tøffare situasjon? Det er ingenting på lønskompensasjon, ingenting på dagpengar. Spørsmålet er framleis ope: Kvifor støtter f.eks. ikkje regjeringspartia forslaget vårt, forslaget frå SV, om at ein skal dekkje reelle utgifter, altså omsetninga til bedriftene, og fallet dei har hatt der?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:22:33]: Det er fordi vi mener det er et dårlig forslag. Vi må erkjenne at i alle disse typer virkemidler er det ulike dilemmaer. Jeg mener at vi ikke skal dekke absolutt alle utgifter, vi skal ha ordninger som dekker uunngåelige faste kostnader, samtidig som vi også skal legge til rette for bedrifter til å omstille seg. Hvis vi ser på perioden fra mars og frem til nå, hadde vi et kraftig fall i mars og april, og så har vi hatt en vekst i norsk økonomi i Fastlands-Norge fra mai og til og med oktober. Nå er det om lag nullvekst, og det kan komme til å vare en god stund.

De ordningene vi har, er godt tilpasset situasjonen vi nå står i. Kompensasjonsordningen som åpner i Brønnøysundregistrene 18. januar, er bedre enn det vi hadde i lange perioder med den gamle kompensasjonsordningen. Så må vi også legge til rette for at bedriftene får incentiver til omstilling der hvor det er mulig.

Presidenten: Kari Elisabeth Kaski – til oppfølgings-spørsmål.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [10:23:57]: Vi har i flere runder spurt regjeringen og finansministeren om hvorfor den reviderte kompensasjonsordningen for bedriftene ikke kunne komme på plass tidligere, og hvorfor det var så avgjørende å flytte den fra skatteetaten til Brønnøysundregistrene, med de forsinkelsene og kostnadene det innebærer.

I et tidligere svar til Stortinget har finansministeren understreket at dette har handlet om skatteetatens mulighet og kapasitet til å drive kontroll og innkreivingsaktivitet, og at det at skatteetaten har hatt dette ansvaret, vil medføre vesentlige konsekvenser i form av tapt skatteproveny. Det er jo alvorlig. Likevel kutter regjeringen og Fremskrittspartiet 20 mill. kr fra skatteetaten i budsjettforliket, pluss et kutt på 6,7 mill. kr i ABE-kutt. Skatteetaten har nå en portal oppe å stå som tar imot endringer i søknader fra mars til august i år, og en portal

som tar imot revisorbekreftelser. Kan statsråden svare på hvorfor denne ikke kunne vært brukt til å ta imot nye søknader nå? Og hvor lang tid ville det tatt for skatteetaten å rulle den ut og motta søknader i skatteetaten hvis vi bestemte oss for det i dag?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:25:09]: Representanten viser til det jeg orienterte Stortinget om i juni. Den ordningen vi hadde gjennom skatteetaten, fungerte godt, den var målrettet, men den var kun ment å virke i noen få måneder. Vi forlenget den ut august. Skatteetaten har brukt, bruker fortsatt og vil også til neste år bruke store ressurser på etterkontroll av søknadene. Hvis man skulle ha laget en ny ordning i skatteetaten, ville det også tatt tid å få den opp igjen, for det ville vært en annen tilpasning enn vi har nå. Det er regjeringens ansvar å ta stilling til hvilken etat man skal bruke. Jeg mener det ville vært uforsvarlig å gå videre med skatteetaten. Skatteetatens hovedansvar er å kreve inn skatt, kontrollere skatt og drive kamp mot skattekriminalitet. Det trodde jeg også SV var opptatt av. Min vurdering, som ansvarlig for skatteetaten, er at det ikke er riktig. Derfor har vi flyttet det til Brønnøysundregistrene. Ordningen for næringslivet vil være ganske lik, og det må være det aller viktigste.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Åshild Bruun-Gundersen (FrP) [10:26:29]: Mitt spørsmål går til helseministeren.

Fremskrittspartiet har hele tiden påpekt at regjeringen burde ha satt inn effektive tiltak for å hindre importsmitte før den kraftige økningen kom i oktober. Vi har derfor foreslått en obligatorisk koronatesting på grensen. Regjeringens alternativ til dette virker å være karantenehotell. Men hvor treffsikker er egentlig den ordningen? Tiltaket er ment å sikre god etterlevelse av karantene for de menneskene som ikke har et egnet sted å gjennomføre karanteneplikten. Regjeringens regler sier nå at hvis du har bostedsadresse i Norge og eier din egen bolig, kan du ta karantenen der. Men hvis du leier en bolig, eller hvis du skal låne en egnet bolig av familien du skal besøke, holder det ikke. Du får heller ikke lov til å ta karantenetiden sammen med kjæresten du kom hit for å besøke. Da må du først bo på et karantenehotell i ti dager og betale 5 000 kr for det.

Det er for meg uforståelig, og det er det for mange. Ikke engang Folkehelseinstituttet støtter regjeringens regler for karantenehotell og sier rett ut i høringsbrevet at skillet som er oppstått, ikke er smittevernaglig begrunnet. Folkehelseinstituttet mener de nye reglene om karantenehotell ble innført for raskt, og at ordningen har fått en rekke utilsiktede konsekvenser.

Nå har EUs tilsynsorgan ESA kontaktet norske myndigheter for å få vite mer om ordningen med karantenehotell. Jusprofessor Graver har kritisert regjeringen for ikke engang å ha hjemmel for å kunne innføre denne ordningen med karantenehotell, og i går rykket statsminister Erna Solberg ut og sa at hun ville rydde opp.

Mitt spørsmål til statsråden er derfor: Hvordan synes han selv dette går?

Statsråd Bent Høie [10:28:03]: Det er ingen tvil om at innføringen av karantenehotell har vært viktig for å redusere risikoen for importsmitte. Det er også noe som bekreftes av både Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet i den rapporten som representanten viser til.

Som representanten er inne på, ble dette tiltaket innført i løpet av veldig kort tid, og det var også helt nødvendig fordi det var på det tidspunktet Norge sto i begynnelsen av den andre smittebølgen. Utover den smittespredningen som skjedde i landet, var det risiko knyttet til importsmitte. Derfor ble det innført en rekke tiltak etter anbefalinger fra helsemyndighetene – både innføring av krav om negativ test ved ankomst og innføring av karantenehotell for å sikre bedre etterlevelse av karantenereglene.

Karantenereglene for dem som kommer fra land med høy smitte, er noe av det aller viktigste vi har for å hindre spredning av smitte. Testing vil ikke være et alternativ til karantene. Det er utrolig viktig at en er veldig bevisst på det.

Vi har hele veien sagt at vi kontinuerlig er åpne for å justere reglene knyttet til karantenehotell. Det gjorde vi også veldig raskt etter at reglene ble innført, f.eks. gjorde vi unntak for studenter i Norden. Vi jobber nå med ytterligere justeringer av reglene. Statsministeren pekte på noen av de områdene som vi nå jobber med, bl.a. dette med forskjellen på eie og leie.

Jeg kan forstå at det kan virke ulogisk at en ikke kan ha karantene på besøk f.eks. hos en kjæreste, men de fleste av oss har ikke hus eller leiligheter som er lagt til rette for at vi kan la andre bo der og klare å holde stor avstand, f.eks. med eget toalett, med egen mulighet til å lage mat, osv. Det som er viktig i denne situasjonen, er jo nettopp å sikre at en har mulighet til å holde god avstand når man er i karantene.

Åshild Bruun-Gundersen (FrP) [10:30:13]: Ordningen med karantenehotell skaper utvilsomt forvirring og frustrasjon hos mange, og mange ser rett og slett ikke hva den reelle forskjellen er når man sitter i karantene, så lenge man ikke er i kontakt med andre.

Jeg har den siste tiden fått en rekke henvendelser fra privatpersoner som er frustrert når det nå nærmer seg jul. For Hanne, som er norsk statsborger, leier en leilighet i Norge og jobber i Oslo, ble det alt annet enn en hyg-

gelig affære å besøke barna sine i København, for det resulterte i at da hun kom tilbake til Norge, måtte hun bo på karantenehotell framfor å gjennomføre karantenen i sin egen leilighet. Manuela gleder seg nå til å få besøk av foreldrene sine i Tyskland. De har ikke møttes på ti måneder, men foreldrene får ikke lov til å gjennomføre karantenetiden sammen med sine barn. De må bo på dette karantenehotellet.

Hvorfor har statsråden i så lang tid stått fast på denne innretningen av karantenehotell til tross for alle innvendingene som har kommet underveis? Vil statsråden rydde opp i dette nå før jul?

Statsråd Bent Høie [10:31:09]: Som vi har varslet, vil vi komme med justeringer av reglene for karantene ganske raskt, men det er viktig for meg å understreke at det ikke betyr at alle de eksemplene som representanten her trekker opp, nødvendigvis blir ivaretatt av dem. Kommer man til Norge på besøk, vil ikke hjemmet til noen andre være et egnet karantenested. Det er rett og slett fordi man da sannsynligvis må dele bad og kjøkken med dem en er på besøk hos. De færreste av oss har hus som gjør at vi kan tilby folk på besøk en mulighet til å holde god avstand hele veien gjennom ti dager. Da vil nettopp karantenehotell være et viktig virkemiddel for å sikre at det faktisk er mulig å etterleve kravene til karantene.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – Himanshu Gulati.

Himanshu Gulati (FrP) [10:32:11]: Den siste tiden har mange reist til Norge for å tilbringe juletiden med sin familie og sine kjære. De er alle en del av denne dugnaden som vi står i akkurat nå, og de er også innforstått med at de må gjennom karantene før de kan bevege seg ute i samfunnet. Vi har i mediene kunnet lese flere saker om forvirring og feilinformasjon, og at det gis én beskjed fra både kommuner og offentlige etater til personer før ankomst, og at de får en annen beskjed ved ankomst. Mitt spørsmål til helseministeren er derfor: Føler han seg trygg på at ingen er blitt pålagt karantene på et sted på tvers av det reglene tillater? Og hva har han å si til dem som eventuelt er blitt pålagt slik karantene?

Statsråd Bent Høie [10:32:56]: Norge har veldig mange steder med grensepassering, og det betyr at det er mange som nå er mobilisert for å ta imot folk. Det er klart at når disse reglene er blitt innført på kort tid, kan det oppstå spørsmål og uklarheter. Det er helt åpenbart. Men jeg opplever at dette i hovedsak er forstått og etterlevd. Så har det også skjedd noen feil, bl.a. i helgen skjedde det en feil med at en del ble pålagt å ta karantene på Gardermoen og ikke fikk lov til å fly videre til de-

stinasjonsstedet og ta karantene der, som det står klart i reglene at man skal ha muligheten til.

Så dessverre skjer det også feil i en krevende tid, og det er beklagelig at det har skjedd.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [10:33:59]: Mitt spørsmål går til finansministeren. Arbeidsfolk og bedrifter over hele Norge er hardt rammet av pandemien. Ved inngangen til julen i år er det utrolig mange folk rundt omkring i Norge som bærer på en stor usikkerhet og utrygghet for framtiden, og som lur på om de har en jobb å gå til. Det er bedrifter som står i fare for å gå konkurs, det er folk som står i fare for å miste livsverket sitt og stå i stor gjeld. Det handler til dels om krisepakker som ikke har vært gode nok, og som ikke har kommet ut raskt nok. Det hjelper fint lite med store pakker med masse innpakning rundt, men med lite innhold når det folk trenger, er penger en kan bruke i den virkelige verdenen, til å betale regninger med og til å komme seg gjennom krisen med.

Noe av det som er mest alvorlig med det som har skjedd i høst, er også alle de spørsmålene regjeringen skyver foran seg. Selv bor jeg på Romerike og ser hvor hardt Romerike er rammet av krisen i luftfarten, både de som er ledige, og som jobbet på Gardermoen, og i form av alle ringvirkningene rundt. Vi har ventet i måned etter måned, men det er fortsatt ikke kommet en avklaring av situasjonen for luftfarten. Det skal en komme tilbake til i januar.

Kompensasjonsordningen for bedriftene har blitt gitt varighet til ut februar. En vet ingenting om hva som skal komme etter den tid. Det er ikke satt av én krone ekstra i budsjettet. Det samme gjelder for inntektssikringsordning for selvstendig næringsdrivende og frilansere.

Når det gjelder alle dem som står i fare for å kunne bli sagt opp fordi perioden med permittering går ut, er det heller ikke der blitt satt av midler til en forlengelse.

Hvorfor sørger en ikke for en plan og langsiktighet i stedet for å gi folk økt utrygghet inn i julen?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:36:10]: Den beskrivelsen som representanten Gjelsvik gir av usikkerhet for bedrifter, arbeidstakere og lokalsamfunn, deler jeg fullt ut. Det er ingen tvil om at det er en usedvanlig krevende situasjon for veldig mange. Det skyldes at vi er truffet av en global pandemi og en økonomisk krise som er uforutsigbar.

De økonomiske tiltakene vi iverksetter, må være tilpasset smitteverntiltakene. I perioder hvor vi har strenge smitteverntiltak, er hele poenget å holde aktiviteten nede. Da er det riktig å kompensere bedriftene. Men

etter hvert som smitteverntiltakene blir mindre omfattende, slik de ble i mai, juni, juli og utover høsten, da også den økonomiske veksten tok seg opp, er det ikke noe poeng å kompensere alle bedriftene veldig bredt. Da må vi legge til rette for vekst, utvikling og omstilling. Slik er det også nå: Hvordan situasjonen blir utover vinteren, er ikke helt lett å forutsi. Derfor planlegger vi for ulike scenarioer. Vi har startet planleggingen for lengst for hva som skal komme etter februar. Grunnen til at det ikke kom på plass i den første runden, er at man skal sammenlikne med omsetningsfall, og i mars 2021 er det ikke så veldig lett å sammenlikne med omsetningen i mars 2020, for da var vi rett inne i krisen.

Tiltakene kommer til å vare så lenge som krisen varer. Det er budskapet. Men de verktøyene vi bruker, må være tilpasset smitteverntiltakene. Derfor er det et veldig tett samarbeid mellom helseministeren, meg, næringsministeren og arbeids- og sosialministeren. Vi jobber tett sammen, fagmiljøene jobber tett sammen, nettopp fordi tiltakene må spille på lag. Det er smitteverntiltakene og helsen som kommer aller først.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [10:38:20]: Det som er problemet, er at finansministeren ikke gir forutsigbarhet og trygghet for hva som skal komme. Han beskriver bare ytterligere problem på problem knyttet til hvordan dette kan løses, istedenfor å være i forkant og legge en plan og sørge for forutsigbarhet, og legge av penger til det i budsjettet, slik at en ser at det faktisk er en vilje. Det har vært problemet gang etter gang. Det er som om det som kommer av nye smittebølger, kommer som en overraskelse, og en er ikke klar til å sette inn tiltak når det treffer. De som er selvstendig næringsdrivende og bedriftseiere, trenger å vite hva de kan planlegge for og vite at vi har en plan for å ta Norge igjennom krisen, og at en i hvert fall har ordninger som varer fram til sommeren.

Når det gjelder luftfarten, er det fortsatt ikke avklart om det kommer en kompensasjonsordning i det hele tatt, eller hva den eventuelt må inneholde. Kan finansministeren i det minste avklare at det kommer en kompensasjonsordning, hva slags omfang den vil ha, og hvordan den vil bidra til å redde arbeidsplasser?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:39:27]: I denne krisen har vi lagt stor vekt på å lytte til partiene i Stortinget, men jeg er veldig glad for at vi ikke lyttet til Senterpartiet i diskusjonen om støtte til flyselskap. Det ville vært en støtte som gikk ut av landet og til «private equity»-selskaper helt andre steder i verden. Så også i en krise må man puste med magen. Også i en krise må man tenke litt lenger frem. Det vi gjør, er at vi planlegger ut ifra ulike scenarioer. Vi planlegger for at det kan gå verre.

Da har vi tiltak som kommer på plass, og tiltakene kommer til å vare så lenge krisen varer.

Men det kan også hende at smittetiltakene kan lempes på utover våren når vaksinene kommer. Da er tiden inne for å legge til rette for aktivitet og omstilling. Som sagt: Når man ser på OECDs vurderinger, er Norge blant de landene som har kommet best ut når det gjelder både helse og økonomi så langt. Så noe riktig må vi i hvert fall ha gjort i krisehåndteringen så langt i denne pandemien.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Sigbjørn Gjelsvik.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [10:40:35]: Det Senterpartiet har gjort, er både å foreslå en kompensasjonsordning som kan treffe de norske flyselskapene og norsk innenriks luftfart, som er helt avgjørende for å binde et langstrakt land som Norge sammen, og for å redde de titusenvis av arbeidsplassene som er knyttet til flyselskapene, og ringvirkningene rundt. Det har vi blitt nedstemt på, men vi har også blitt nedstemt på forslag om å stille vilkår knyttet til kompensasjonsordning. Så regjeringens partiene og deres støtteparti Fremskrittspartiet har ikke vært villige til å være med på kompensasjonsordning, og heller ikke vært villige til å være med på våre forslag om vilkår. En har bare sittet og skjøvet det foran seg, gang etter gang. Det er fortsatt ikke lagt fram et forslag – og så skal en vurdere det i januar. Altså: Kommer det i det hele tatt til å komme en ordning fra regjeringen på dette området?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:41:22]: Det er kanskje en liten overdrivelse når representanten sier at det ikke har skjedd noe som helst. La meg bare minne om at det er blitt gitt midler til både ulike kredittordninger og ikke minst rutekjøp, hvor Fremskrittspartiet også bidro i budsjettet for 2021 til at det blir ytterligere økning i rutekjøpene for neste år. Det er et viktig tiltak, først og fremst for folk som bor i Norge, å sørge for at flyene går når det er behov. Det er viktig for næringslivet vårt. Derfor har vi lagt stor vekt på nettopp at det skal være midler til rutekjøp, og der har vi funnet gode løsninger sammen med Fremskrittspartiet.

Så har vi sagt at vi skal komme tilbake til situasjonen i luftfarten på nyåret, og jeg mener at regjeringen gjør klokt i å bruke den tiden, nettopp fordi vi må ha tiltak som virker. Det er ikke slik at bare fordi man sier at det er norsk, så virker det i Norge. Vi må være trygge på at virkemidlene faktisk virker for det formålet som vi har tenkt å oppnå.

Presidenten: Geir Pollestad – til oppfølgingsspørsmål.

Geir Pollestad (Sp) [10:42:29]: Me har ei regjering som har mykje folk frå First House og andre kommunikasjonsbyrå, slik at marknadsføringa og utsalet av pakken skal det ikkje stå på. Problemet er at det står noko med lita skrift som gjer at det som er realiteten for bedriftene, ikkje stemmer med det utsalet som skjer. Senterpartiet var fornøgd då me fekk på plass 250 mill. kr til ei ordning for sesongbedriftene. Regjeringa har laga vilkår. Det viste seg å vera 250 mill. kr, og så er 18 mill. kr brukt, og regjeringa kjem no til å dra tilbake resten av pengane. For dei som arrangerer reiser, turoperatørane, var det lova 500 mill. kr. No kjem regjeringa og tek tilbake 305 av dei millionane. Det er god næringspolitikk å leggja fram pengar for bedriftene, men ein har med noko med lita skrift som gjer at når bedriftene skal nyttiggjera seg pengane, så nappar ein dei tilbake og legg dei inn i safen igjen.

Statsråd Jan Tore Sanner [10:43:44]: Jeg vet ikke om det har vært noen liten skrift. Den har i hvert fall vært stor nok til at jeg har kunnet lese den.

Pakkene mener jeg har vært gode, de har vært innholdsrike, og partiene i Stortinget har bidratt. Jeg mener at det har vært viktig. Særlig i den første delen av krisen var det et veldig viktig poeng i seg selv at regjering og storting sto sammen, og vi lyttet også og tilpasset ordningene til de ulike forslagene som kom fra partier i Stortinget, også fra Senterpartiet. Senterpartiet har spilt en viktig rolle i mange av de forhandlingene som har pågått i Stortinget. Men det er heller ikke noe poeng i seg selv å bruke mest mulig penger. Et råd som jeg fikk fra LO-lederen, som ikke var så vanskelig å følge, var: Pass nå på at du ikke setter statskassen ut på fortauet, slik at det bare er å forsyne seg av den.

Vi må også i en krise sørge for at vi stiller krav til ordningene, at det er kontrollordninger på ordningene. Og så er det noen ordninger som det er brukt mye av, og andre som det ikke er brukt fullt så mye av.

Presidenten: Trygve Slagsvold Vedum – til oppfølgingsspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:45:07]: Det som bekymrer oss i Senterpartiet ganske kraftig nå inn mot julen, er alle de permitterte. Det er over 60 000 som er permittert, og mange begynner å komme opp mot maksgrensen for hvor lenge de kan være permittert. Vi hadde en tilsvarende debatt før sommeren, der regjeringen var veldig usikker på hva man skulle gjøre, om man skulle utvide fra seks til 12 måneder, mens flertallet av partiene på Stortinget var tydelig på det. Så kom regjeringen i august og sa de skulle utvide permitteringen til 12 måneder.

Nå har vi en ny sånn usikkerhet. Pandemien er ikke over. Vi skal ha en hotellnæring etterpå, folk skal tilbake til jobbene. Da håper jeg, selv om vi hadde runder også den siste uken, at regjeringen begynner å tenke seg om og kan gi signaler ganske tydelig om at man utvider permitteringsperioden fram til sommeren, så det gir trygghet for alle de familiene som nå føler uro.

Vil regjeringen ganske raskt signalisere om de vil utvide permitteringsreglene, eller er det helt uaktuelt?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:46:08]: La meg i hvert fall si at det ikke er helt uaktuelt, men jeg mener at det er et typisk eksempel hvor det er viktig å tenke gjennom – jeg holdt på å si – både fordeler og ulemper. Jeg tror vi alle skal erkjenne at det er noen dilemmaer også med lengden på permitteringsordningene. Vi forlenget permitteringsordningen til 52 uker fordi det var et sterkt ønske først og fremst fra partene i arbeidslivet, som vi har et veldig tett samarbeid med, men også fra Stortinget, som vi lyttet til.

Så er det riktig at mange har stått i permittering i ett år når vi kommer til mars. Det skjønner jeg skaper en usikkerhet, men det er også en utfordring når man har vært utenfor arbeidslivet i ett helt år, så vi må tenke gjennom om det er det riktige virkemiddelet å gi en ytterligere utsettelse, eller om det er andre typer virkemidler som vil være bedre for den gruppen. Vi er åpne for den diskusjonen, og da skal vi lytte til ulike parter, særlig partene i arbeidslivet, men vi må diskutere ulike virkemidler og være åpne for dilemmaene.

Presidenten: Trygve Slagsvold Vedum – til oppfølgingsspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:47:20]: Jeg mener oppriktig at jeg er glad for det svaret, for det at det nå signaliseres en mer åpen holdning, oppleves som et viktig signal. Så skjønner jeg også Sanners argumenter om at permittering, spesielt i en normalsituasjon, har en del negative effekter, men vår vurdering er at situasjonen er såpass spesiell at man ikke kan legge samme tenkning til grunn i denne ekstraordinære krisen.

Så hadde vi en annen ordning som kom på plass takket være jobbingen her på Stortinget, og det var ordningen for selvstendig næringsdrivende, der man laget en inntektssikring for selvstendig næringsdrivende. Det er folk som ofte er i starten på større bedrifter, gründere som tar risiko. Vi laget en inntektssikringsordning som har hjulpet veldig mange siden mars. Nå er den ordningen varslet at skal fases ut når februar måned er over, og at den blir satt ned til 60 pst. tilskudd i januar/februar. Vil regjeringen ha samme åpne holdning til det, at man kan forlenge den også, sånn som det er med permitteringer?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:48:24]: Jeg tror det er klokt at man i en krise som vi står i nå, ikke minst i krisehåndteringen, både erkjenner dilemmaer og er åpne for nye vurderinger. Det har vi også sett i løpet av denne krisen, det finnes ikke noe fasitsvar, men gjennom god dialog og ikke minst ved å lytte til ulike fagmiljøer kan man finne ganske treffsikre løsninger. Mitt poeng da jeg sa det jeg gjorde om permitteringsordningen, var å være veldig tydelig på at her må vi ha en diskusjon, og man må også se at det er både fordeler og ulemper.

Når det gjelder ordningen for selvstendig næringsdrivende, vet jeg at noen partier ønsker at det skal være en varig løsning. Det mener vi at det ikke skal være, nettopp fordi at hvis ikke man betaler inn til folketrygden, skal man heller ikke ha de samme rettighetene.

Det er en ordning som har betydelige svakheter. Det har vært grunnen til at vi har vært tilbakeholdne. Nå har vi forlenget den til februar, og de som er i den gruppen, har også tilgang til en del andre ordninger, både innenfor kultur og innenfor kompensasjonsordningen som kommer. Vi har ikke nå tatt endelig stilling til hvordan det skal være etter februar, men planen er at den da skal fases ut.

Presidenten: Hans Andreas Limi – til oppfølgings-spørsmål.

Hans Andreas Limi (FrP) [10:49:44]: Jeg vil litt tilbake til luftfarten.

Finansministeren sa at også i en krise må man puste med magen, og jeg vil legge til at man i tillegg må bruke hodet. I løpet av høsten er det gitt mange fagre løfter til både selskapet Norwegian og luftfarten generelt. Da tror jeg det er behov for å oppklare en misforståelse, for ifølge den informasjonen vi får fra luftfarten, altså fra næringen selv, vil ikke den generelle kompensasjonsordningen treffe dem, fordi flyselskapene har en helt annen kostnadsstruktur. De har ikke husleie, renovasjon og strømutgifter som kanskje en butikk eller tilsvarende har.

Derfor vil jeg for det første be finansministeren bekrefte at det er riktig, at den generelle kompensasjonsordningen ikke treffer luftfarten, og i tillegg også bekrefte at det nå jobbes med en egen kompensasjonsordning, som er i henhold til det Fremskrittspartiet ønsker, og som vi har bedt regjeringen komme tilbake med til Stortinget.

Statsråd Jan Tore Sanner [10:50:45]: Det er riktig at den kompensasjonsordningen vi hadde i vår og vi har nå, ikke er tilpasset luftfarten. Derfor har vi også signalisert at vi skal vurdere situasjonen for luftfarten. Noe har vi fått på plass i et godt samarbeid med Fremskrittspartiet, og vi har også en avtale om at vi skal komme tilba-

ke til dette spørsmålet på nyåret, så det arbeidet er godt i gang. La meg bare legge til at jeg er helt enig i at i tillegg til å puste med magen, er det viktig også å bruke hodet.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [10:51:26]: Vi tenker på oss selv som et likt folk og et likt samfunn, men realiteten er at forskjellene i Norge er større enn det vi liker å tenke på, og utviklingen går i feil retning og forsterkes av den økonomiske krisen som vi i dag står i. Ulikhetene i formue har økt mer i Norge enn i mange andre land. Vi ser nå at vi har like høy formuesulikhet som i Storbritannia, vi har større ulikhet i formue enn land som Spania og Frankrike.

Da regjeringen i 2019 la fram en stortingsmelding om ulikhet, viste stortingsmeldingen at forskjellene øker. Det skyldes i hovedsak at de rikeste drar ifra oss resten. Likevel prøvde regjeringen da å framstille ulikhet som utelukkende et spørsmål om fattigdom. Fattigdom er selvsagt en del av ulikhetsbildet, men det er fortsatt bare en del av bildet. Skal man virkelig redusere fattigdommen, må man også ta tak i ulikhetene i samfunnet til dem på toppen.

Når de rikeste får en større andel av inntektene og formuene i Norge, øker de også sin politiske makt. Selv om det er et mindretall i Norge som betaler formuesskatt, har regjeringen brukt milliarder på å senke den, til tross for at det ikke er mulig å påvise at det har hatt noen positiv effekt på økonomien som helhet. Det er også langt større politisk oppmerksomhet om formuesskatten enn om barnetrygden, som vi vet er avgjørende for å redusere barnefattigdommen. Debatten om ulikhet er altså en debatt også om demokrati.

Mener finansministeren at det er et problem at det blir stadig flere milliardærer i Norge, og at formue konsentreres på stadig færre hender?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:53:22]: Det er ikke et problem at vi har mye privat kapital i Norge. Vi skal være glad for at det ikke bare er statlig kapital. Det er også et viktig spørsmål når vi snakker om maktfordeling og demokrati, at vi har en balanse mellom en rik stat og en sterk privat sektor.

Men jeg er enig i at det er et problem hvis det blir for få. Jeg er opptatt av maktspredning. Derfor har vi lagt til rette for at også ansatte kan kjøpe rabatterte aksjer i egen bedrift og da kan bli medeier i egen bedrift og virksomhet. Det mener jeg er et viktig tiltak.

Ellers til spørsmålet om ulikhet, og om det handler primært om fattigdom: Jeg mener at det handler mye om utdanning. For vi vet at hvis vi ikke lykkes med å gi alle et godt grunnlag gjennom utdanning og at flere fullfører videregående skole, vil forskjellene øke. Derfor er

kanskje det aller viktigste tiltaket for å bevare et samfunn med små forskjeller og høy grad av tillit at vi har et godt utdanningssystem, at vi sørger for at elevene i enda større grad fullfører videregående skole, at de får et fagbrev som gjør at man kan gå ut i arbeidslivet, eller at man får mulighet til å studere videre og derigjennom også komme ut i jobb. Så det er et av de aller viktigste virkemidlene for å bevare et samfunn med små forskjeller, i tillegg til mange andre tiltak som regjeringen iverksetter, som forbedret barnetrygd og målrettede ordninger slik at alle kan delta i barnehage og i skolefritidsordning.

Så vet jeg at SV er veldig opptatt av formuesskatt, men jeg mener at det ikke er det viktigste verktøyet for å bevare små forskjeller. Det er tvert imot at man gir alle muligheter til å delta og bidra i arbeidslivet.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [10:55:20]: Jeg takker for svaret fra finansministeren.

Det er klart at hvis regjeringens strategi for maktspredning, for å spre formue ut på flere hender, er at arbeidere kan kjøpe aksjer, og at man har bedre utdanning, så har den politikken spilt fallitt. For formuen konsentreres på stadig færre hender, og forskjellene øker.

Skattelistene for 2019 kom i går, og de viser også at de aller, aller rikeste drar ifra. De 1 pst. rikeste drar ifra, 1 pst. av den ene prosenten rikeste drar ifra, og sånn kan man fortsette. Formuen samles på stadig færre hender, og den går i arv. I skattelistene er nesten 70 av de 100 rikeste arvinger. Det blir vanskeligere og vanskeligere i Norge å komme seg til topps på egen hånd. Vi får familiedynastier. Av de 100 rikeste bor 2 av 3 i Oslo, Asker eller Bærum. De som drar ifra, er arvinger, de er menn, de bor i Oslo-området, og de bor i storbyene. Hvorfor gjør ikke regjeringen noe for å motvirke denne enorme konsentrasjonen av makt og rikdom?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:56:31]: Nå er det ikke bare i det området at man finner dem som ligger høyest på denne listen. Det så vi på listen i går; det gjelder også distriktskommuner, bl.a. knyttet til lakseoppdrett og annet. Og det skal vi være glad for, at man har sterke kapitalmiljøer ulike steder i landet vårt.

Den listen som kom i går, var for 2019, altså før krisen. Erfaring med andre kriser er at forskjellene blir mindre, rett og slett fordi børsverdien faller. Så hvis den eneste parameteren på små forskjeller er at man klarer å få ned formuene til dem som har mest, er jo en økonomisk krise verktøyet – for å ta resonnementet fullt ut.

Arveavgift er heller ikke svaret på dette, for det vi så den gangen man hadde arveavgift, var at de aller rikeste klarte å organisere seg rundt arveavgiften. Arveavgiften traff folk flest. Det er grunnen til at regjeringspartiene,

og jeg tror også flere, mener at det er galt å gjeninnføre en arveavgift.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – Kari Elisabeth Kaski.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [10:57:40]: Det er interessant hvordan regjeringen alltid snakker om at et børsfall i økonomisk krise kommer til å redusere forskjellene. Man er gjerne mest bekymret for nettopp dem som sitter med store aksjeformuer, i en økonomisk krise. Men vi ser jo at det er de som har minst, som rammes hardest økonomisk, det er ikke bare de som nå har formue på børsen – børsen går for øvrig strålende for tiden. Det er de med lavlønnssyrker som rammes hardest og helsemessig av den krisen vi står i. Det er de som er permittert, de som har mistet jobben.

Så har vi nå fått en endelig dom over Erna Solbergs skattereformer på vei inn i det som blir et valgår. Den viser at høyresidens retorikk om at skattekuttene som regjeringen har gjennomført, hjelper nordmenn flest, bare er tull. Skattekuttene har i all hovedsak gått til folk med formue, særlig dem med store formuer, og folk flest har fått betydelig mindre beløp i forhold til de store skattegevinstene til dem med mest.

Hvorfor har regjeringen prioritert å gi landets rikeste de aller største skattekuttene?

Statsråd Jan Tore Sanner [10:58:48]: Det er jo ikke riktig. Hvis man ser på de skattelettelsene vi har gitt, har en betydelig andel gått til å sette ned skatt på inntekt. En familie har i dag 14 000 kr mindre i skatt enn om det rød-grønne skattenivået hadde blitt videreført. Vi har prioritert reduksjon i selskapsskatten, som er viktig for bedriftene, for at vi skal ha et konkurransekyktig næringsliv. Vi har prioritert reduksjon i inntektsskatten, slik at det skal lønne seg å jobbe. Og ja, vi har også redusert skatten på arbeidende kapital, fordi vi mener at vi skal bygge opp under norsk eierskap i norske bedrifter over hele landet.

Så er det ikke slik at det bare er skatt som er viktig for næringslivet, det er mange virkemidler: forskning, utvikling, infrastruktur – et sett av virkemidler som er viktig for at vi skal ha god vekst i norsk næringsliv.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Ingvild Kjerkol (A) [11:00:14]: Mitt spørsmål går til helseministeren.

Nå legger vi alle ned en stor innsats for å stoppe smitten i samfunnet fra å spre seg, og folk ofrer mye. Før mars kom det fly til landet med smittede skiturister på vei hjem. I sommer åpnet vi for feriereiser uten at teststasjonene var klare når folk kom hjem, og i høst kom det smitte inn i landet med arbeidere som kom hit for å

jobbe. Ifølge Helsedirektoratet har fire av fem utenlandspassasjerer gått forbi teststasjonen på Gardermoen siden midten av august, og tall fra Folkehelseinstituttet i september viser at kun 40 pst. overholdt karantene-reglene.

Hvis importsmitten stiger igjen over jul, vil vanlige folks innsats kunne ha vært forgyldes. I forrige uke hørte vi assisterende helsedirektør Nakstad på Dagsnytt 18. Han påpekte at det er viktig å ta tak nå, før situasjonen oppstår. I januar kommer mange av dem som bor i utlandet, men som jobber i Norge, tilbake etter å ha feiret jul. Det er en stor vekst i flyprogrammet fra 15. desember til 15. januar. SAS alene har opprettet over 50 ruter i forbindelse med nyttår, og det er naivt å tro at folk ikke vil reise i jula.

Nakstad sa at testing ved grensen ikke løser alle problemer, men vil bidra til at de som er smittsomme idet de kommer over grensen, blir fanget opp og ikke smitter andre. Mitt spørsmål til statsråden er derfor: Hvorfor vil ikke regjeringen innføre obligatorisk testing ved viktige grensekryssinger og lufthavner, i kombinasjon med de karantenereglene som utarbeides av helsemyndighetene?

Statsråd Bent Høie [11:02:04]: Det korte svaret på det er at det er fordi vi ikke har fått noen råd fra Helsedirektoratet om at det har vært et egnet virkemiddel, til nå. Vi har også hele veien sagt at det standpunktet og den vurderingen kan endre seg, så vel i direktoratet som i regjeringen, med utgangspunkt i utviklingen av både ny kunnskap og nye testmetoder. Nå skal Stortinget ta stilling til også dette spørsmålet i forbindelse med et representantforslag i morgen, så vi får god anledning til å komme tilbake til den debatten da.

Når det gjelder ytterligere forberedelser til at en del vil reise i julen, er det også et arbeid som er i gang. I tillegg til de innstrammingene som vi har gjort knyttet til utenlandsreiser, jobber vi også med ytterligere tiltak for å nå fram til dem som må reise i julen.

Så gjelder jo regjeringens generelle råd om at en bør unngå unødvendige utenlandsreiser i denne tiden, så dette er ikke tiden for å reise til utlandet for å ta en juleferie. Men vi vet at det er mange som bor i Norge som har hele sin nære familie i utlandet. Mange har vært i Norge over lengre tid for å jobbe og skal tilbake igjen til sin familie, og kommer til å komme tilbake igjen til Norge etter jul. Derfor vil det også bli iverksatt ekstra tiltak for å håndtere det.

Regjeringen har ingen prestisje knyttet til ikke å ha testing på grensen – tvert imot. Men vi er avhengige av at det er mulig å gjennomføre, og at det er en fornuftig bruk av de samlede testressursene som vi har. Det har det ikke vært til nå, ifølge direktoratets vurdering, og så

kan dette endre seg etter hvert som situasjonen endrer seg.

Ingvild Kjerkol (A) [11:03:40]: Jeg er veldig lettet over at statsråden ikke avviser obligatorisk testing. Helsedirektoratet var jo faktisk for obligatorisk testing av alle som satt på karantenehotell, selv om regjeringen ikke innførte det. Argumentasjonen imot, om at dette er for inngripende tiltak, hører jeg heller ikke at statsråden gjentar. Det gjør meg også optimistisk, for det er jo den samme som helsemyndighetene hadde mot krav om negativ test ved grensen for utlendinger, og så endret man – klokkelig – det når importsmitten viste seg å være et så stort problem som det har vært denne høsten. Så jeg vil bare igjen oppfordre: Er det ikke riktig at vi er litt mer i forkant i denne runden? Nå står vi midt i smittebølge to, og det er mange som er bekymret for at det i januar kan bli en smittebølge tre. Er det ikke mer i tråd med uttalelsene til assisterende helsedirektør Nakstad å sette inn kraftigere tiltak nå?

Statsråd Bent Høie [11:04:47]: Jo, og det er derfor regjeringen er i forkant i disse spørsmålene, og det kommer vi også til å være denne gangen. Som jeg sa, har vi også et betydelig arbeid på gang på de behovene vi har for tiltak, også inn mot dem som skal reise i julen, og det kommer til å komme ytterligere tiltak også på det området i forkant.

Så er det et spørsmål hva representanten legger i obligatorisk testing, for jeg er enig med representantens partileder, som i partiledersdebatten i august veldig klart uttalte at det skal være en høy grense for å kreve helse tester av folk. Når en bruker ordene «obligatorisk testing», må en også tenke gjennom hva konsekvensene vil være hvis en person da ikke ønsker å teste seg. Hvis Arbeiderpartiet mener at en da f.eks. skal bli avvist på grensen, selv om en har lovlig opphold i Norge, mener jeg at det vil være å gå altfor langt, å gå langt utover noe som vil være forholdsmessig.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – Ingvild Kjerkol.

Ingvild Kjerkol (A) [11:05:49]: Når fire av fem går forbi teststasjonen, tror jeg ikke vi skal bruke mest energi på å diskutere hva obligatorisk testing er. Sanksjoner har heller ikke Arbeiderpartiet tatt til orde for. At flere tester seg, må jo være det viktigste. I dag er det bare et skilt og en invitasjon til å teste seg hvis man føler for det.

Men jeg har et litt annet oppfølgingsspørsmål, og det handler om de tusenvis av utenlandske arbeidere som nå krysser grensen i Nordland for å jobbe under vinterfisket. Der har en bekymring nådd oss om at politi

og helsemyndigheter ikke får dele informasjon. Det er kritisk viktig. Disse arbeiderne kommer hvert eneste år for å bidra på fisket i Lofoten, og hvis ikke helsemyndigheter og politi ved grensen kan dele informasjon, vil vi også ha større utfordringer med både å fange opp smitte og å kunne drive effektiv smittesporing.

Så spørsmålet er: Hvordan vil man samhandle med sine kolleger i regjering for å bedre denne informasjonsflyten og bedre håndtere smittevern?

Statsråd Bent Høie [11:07:01]: Jeg forstår at representanten kanskje ikke ønsker en videre diskusjon om hva som er obligatorisk testing, men for meg, som eventuelt skulle ha innført obligatorisk testing, er det hele kjernen i diskusjonen, for vi kan ikke innføre obligatorisk testing uten å vite hva obligatorisk testing betyr. Hvis vi skal ha obligatorisk testing – som ikke er frivillig testing, som vi har i dag, i dag har vi frivillig testing – må det faktisk være en sanksjon, for hvis ikke blir ikke testingen obligatorisk. Så jeg synes at til debatten i morgen bør kanskje Arbeiderpartiet tenke litt gjennom hva de faktisk mener med obligatorisk testing, for det vil være hele kjernen i spørsmålet.

Ja, vi jobber også tett med de andre departementene og de ulike statlige etatene når det gjelder forberedelser til dem som kommer til Norge i forbindelse med vinterfisket og lofotfisket. Det var bl.a. et møte i går der alle de berørte var til stede og gikk gjennom sine planer knyttet til det, og det vil også der bli iverksatt ytterligere tiltak for å være forberedt på den situasjonen.

Presidenten: Ingvild Kjerkol – til oppfølgingsspørsmål.

Ingvild Kjerkol (A) [11:08:07]: Det er godt å høre at man jobber med å bedre situasjonen i nord. Helsetjenesten er mer sårbar i nord. Det vil være mer dramatisk hvis de røffly 3 000 arbeiderne som kommer inn til vinterfisket, har smitte med seg, så det er ganske viktig.

Til diskusjonen om obligatorisk testing: Nå skal den gå i salen i morgen, under behandlingen av et representantforslag fra Fremskrittspartiet. Det vil jo være statsrådets oppgave, hvis Stortinget mener at vi skal innføre obligatorisk testing, å utforme det. At Arbeiderpartiet ikke har klare oppfatninger om hvordan et sanksjonsregime skal fungere – det er heller ikke Arbeiderpartiets jobb eller Stortingets jobb, det er helseministerens jobb. Er det klare reservasjoner i så måte, må jo det komme fram i debatten. Jeg er glad for at helseministeren så tydelig ikke var avvisende til dette, så jeg ser fram til at det blir en fruktbar debatt.

Det som er kritisk, er at tiltakene må skje nå ...

(Rabalder i presselosjen på grunn av en gjenstand som gikk i gulvet.)

Ingvild Kjerkol (A) [11:09:11]: Det er andre ting som er kritisk, president. (Munterhet i salen.)

Presidenten: Det var en litt lettskremt president her – beklager.

Ingvild Kjerkol (A) [11:09:15]: Og tiden er ute.

Presidenten: Presidenten skal la representanten Kjerkol få tid til å utforme spørsmålet sitt – vær så god.

Ingvild Kjerkol (A) [11:09:24]: Det var hyggelig.

Det at det er inngripende, har man jo allerede forsert ved å innføre karantenehotell, som er det mest inngripende vi har. Hvordan obligatorisk testing skal foregå, forventer jeg at regjeringen kan bidra med hvis stortingsflertallet snur i morgen. Da er det godt å høre at i hvert fall Høyres helseminister ikke avviste det.

Statsråd Bent Høie [11:09:48]: For å være helt klar: Jeg mener det vil være veldig uklokt hvis Stortinget i morgen vedtar obligatorisk testing uten å ha fått framlagt en vurdering av hva det har av betydning for f.eks. den andre testkapasiteten. For det er ikke sånn at det er helt uvesentlig hvor vi bruker testkapasiteten i Norge. Den må brukes der den gir mest effekt. Vi har ikke uendelig med testkapasitet, for det er mennesker som gjennomfører disse testene, og disse menneskene er i all hovedsak ansatt i kommunene der grensestasjonene er. Jeg ser f.eks. at en del av storbyene tar til orde for obligatorisk testing. Vel, det er veldig få flyplasser i Norge som ligger i de store byene. De fleste flyplassene i Norge ligger i nabokommunene til de store byene, og det er de som i tilfelle må gjennomføre denne testingen.

Derfor bør en her også få gode faglige vurderinger fra Helsedirektoratet, der de ikke bare vurderer de smittevernaglige spørsmålene basert på vurderinger fra Folkehelseinstituttet, men også vurderer konsekvensene for helsetjenesten og for kapasiteten til andre viktige oppgaver og veier dem opp mot hverandre. Det bør også Stortinget avvente.

Presidenten: Da går vi videre til neste hovedspørsmål.

Sylvi Listhaug (FrP) [11:11:12]: Jeg har et spørsmål til fiskeri- og sjømatministeren.

Det er mange bedrifter som sliter tungt i Norge. Staten bruker milliarder av kroner på kompensasjonordninger og andre tiltak. Samtidig har fiskeriministeren søknader på sitt bord som kan utløse mange titalls millioner kroner i investeringer. Dette kan gi økt sysselset-

ting, og det kan gi penger i kassen for bedrifter som sliter.

En av søknadene som fiskeriministeren har på sitt bord, er fra Hofseth Aqua på Sunnmøre. Dette dreier seg om en visningstillatelse for oppdrett for laks og ørret knyttet til Atlanterhavsparken i Ålesund og Storfjorden. Det er snakk om investeringer i størrelsesorden 70–80 mill. kr, som vil gi lokale entreprenører kjærkomment arbeid.

Det er veldig positivt for Atlanterhavsparken, som betyr veldig mye for Ålesund og området der oppe. Det er en viktig attraksjon. Det er også en park som ble Norges første marine vitensenter i 2019. Det er et viktig tilbud for barn og unge for å gi kunnskap som sikrer rekruttering til havbruksnæringen, som er en av de næringene som Norge skal leve av framover.

Atlanterhavsparken har slitt tungt i koronatiden, og dette kan også være med på gi dem faste ekstrainntekter. Dersom tillatelsen nå kommer raskt, kan man faktisk greie å ferdigstille dette prosjektet til kommende turistsesong. Søknaden ble sendt inn første gang 19. september 2018, og mitt spørsmål er: Når har statsråden tenkt å behandle søknaden fra Hofseth Aqua?

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [11:13:03]: Først må jeg si meg veldig enig med representanten Listhaug i at Atlanterhavsparken er en veldig flott plass. Jeg har vært der selv og ble imponert over hva de har fått til, og hvordan de klarer å vise fram vårt marine liv under vann på en flott måte. Det er også veldig populært, det er ca. 100 000 besøkende i et såkalt normalår. Det er jo imponerende, og akkurat det poenget er også et vesentlig poeng opp mot vurderinger som skal gjøres når man har søkt om en visningstillatelse. Det handler jo egentlig om å få formidlet forhold rundt norsk laks og norsk sjømat til flest mulig, så vi har ganske mange søknader liggende – jeg tror vi har ca. ti forskjellige søknader knyttet til visningstillatelser liggende i departementet.

Jeg kan selvfølgelig ikke her og nå si når denne søknaden vil bli behandlet, men vi har en prosess i departementet hvor søknadene blir behandlet i rekkefølge etter når de kom inn, og så har vi også andre søknader, om det som heter utviklingstillatelser. Der har vi ca. 30 saker liggende, med en komplisert saksbehandling, hvor det er søknader på mange hundre sider osv. Så summen av alt dette, inklusiv at vi nå i sommer ble saksøkt av oppdrettsnæringen i det produksjonsområdet som har fått nedtrekk med hensyn til miljø, gjør at vi ikke har fått behandlet søknaden, selv om søknaden ble sendt til Fiskeridirektoratet i 2018. Og så får vi den etter hvert til klagebehandling hos oss, så den har kanskje ligget i departementet i seks til tolv måneder, for alt jeg vet.

Sylvi Listhaug (FrP) [11:14:55]: Atlanterhavsparken har i et normalår 140 000 besøkende, og det er selvfølgelig folk både fra lokalmiljøet, fra resten av landet og fra utlandet, så det er en viktig attraksjon i vårt område.

Under koronakrisen har stort sett alle departementer fått opp tempoet, enten det er snakk om krisepakker eller andre typer behandling av saker, rett og slett fordi man ser at landet er i krise, og at vi trenger å få gjort ting raskere. Når det da ligger ti forskjellige søknader på visningstillatelser, og også mange andre, er mitt spørsmål om det ikke nå er på tide at også Fiskeridepartementet får opp dampen, sånn at vi får sikret gode prosjekter, satt i gang og får til investeringer. For det må jo være mer fornuftig at man faktisk får i gang investeringer, og at skaper får bruke penger og sysselsetter entreprenører, enn at man skal drive og bruke massevis av statlige kroner på kompensasjonsordninger.

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [11:15:53]: Jeg er veldig enig i at noe av det viktigste vi gjør nå, er å få i gang nye investeringer. Det er utrolig viktig å få i gang bygging og utvikling av nye arbeidsplasser i privat sektor, og det fokuserer vi veldig på. Senest i forrige uke fikk vi i gang en klagesak som handlet om en utviklingstillatelse oppe i Sør-Troms, i Gratangen, som kan utløse opptil en halv milliard kroner i investeringer, og forhåpentligvis med lokale ringvirkninger. Så jeg er veldig enig i det, og vi behandler sakene fortløpende. Jeg kan forsikre om – og er egentlig imponert over – at departementet og mitt embetsverk har jobbet sent og tidlig gjennom koronakrisen. Det er en ekstraordinær situasjon og også ekstraordinære oppgaver som må løses, så vi kommer til å prøve å få behandlet denne konkrete saken så fort som mulig, og også de andre sakene.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Cecilie Myrseth (A) [11:17:05]: Kvotemeldingen behandlet vi i vår, og den har vi jo diskutert mye også i denne salen. Det meste ble sånn som regjeringen ønsket når det kommer til ressursfordeling. Man fikk endret trålflåten i favør av kystflåten, og i tillegg flyttet man åpen gruppe til toppen, altså at man tar kvoteavsettingen til åpen gruppe før man foretar fordelingen mellom kystflåten og havflåten – helt i tråd med regjeringens forslag.

I etterkant har det vært mye usikkerhet om konsekvensene som meldingen ville gi, og det topper seg nå når Fiskeridirektoratet sender ut et brev på høring med forslag om at kystflåten skal kompensere havflåten for endringen i ressursfordelingen gjort i kvotemeldingen. Det synes jeg er veldig spesielt, og det er en veldig uryd-

dig måte å jobbe på. Det skaper mye usikkerhet, og det er mange som spør seg hva mer som nå skal endres.

Jeg har prøvd å spørre fiskeriministeren opptil flere ganger om han stiller seg bak dette høringsutspillet, og hva som er bakgrunnen for det. Svaret har vært at han enten ikke har lest brevet, eller ikke har fått med seg kritikken som har kommet. Så jeg prøver å spørre igjen: Hvorfor har man nå i etterkant av behandlingen av kvotemeldingen skapt denne typen usikkerhet, og er statsråden enig i at trålflåten skal kompenseres av kystflåten?

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [11:18:48]: Representanten Myrseth sier at hun prøver å spørre igjen, og da får jeg si at jeg prøver å svare igjen.

Vi behandlet kvotemeldingen før sommeren, i mai. Hensikten med kvotemeldingen er å forenkle og effektivisere og gjøre kvotesystemet mer fleksibelt, og foranledningen er en årelang prosess med utredninger og egen NoU.

Forslagene som ble fremmet i Stortinget, og kvotemeldingen, ble vedtatt med bl.a. et anmodningsvedtak i tillegg, hvor «Stortinget ber regjeringen sørge for at fordelingen av kvoter mellom flåtegruppene ikke endres vesentlig».

Hvis man da skal ta kvotene til åpen gruppe fra toppen, får man en fordelingsvirkning av det. Så den høringsprosessen, som jeg oppfatter at representanten er kritisk til, er en helt tradisjonell årlig høringsprosess hvor man skal se på neste års fiskeri. Vi har fulgt opp Stortingets anmodningsvedtak om at fordelingen mellom flåtegruppene ikke endres vesentlig. Da er man nødt til å be næringen om innspill på og høre om de har forslag til hvordan man kan kompensere dem. Vi har nå fått inn alle høringssvarene. Prosessen er oppsummert i Fiskeridirektoratet og vil bli oversendt departementet ganske snart, sånn at vi får anledning til å ta en beslutning før årsskiftet – som man gjør hvert år i forhold til neste års regulering av fiskeriene.

Cecilie Myrseth (A) [11:20:20]: Når man snakker om at man har brukt en årelang prosess på dette, er det veldig spesielt at man ikke har utredet konsekvensene av sine egne forslag. For det kom jo også inn i behandlingen her i salen – man måtte konsekvensutrede forslagene og virkningen av dem i etterkant av vedtakene i Stortinget. Det er en veldig spesiell måte å behandle en næring på. Jeg vet ikke om man behandler andre næringer på samme måte.

Når man har brukt en årelang prosess på å utrede disse spørsmålene, hvorfor i alle dager har man ikke da også utredet dette spørsmålet, når man har fått gjennomslag for de forslagene man har vedtatt? Det var regjeringens forslag som fikk gjennomslag på ressursfordeling her i Stortinget. Det var ikke Stortingets for-

slag; det var regjeringens. Jeg tenker at dette burde man gjort før.

Og til det å si at dette er en prosess hvert år: Nei, det vises til forslagene i kvotemeldingen, som vi ikke behandler hvert år.

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [11:21:16]: Hvert eneste år er det en stor prosess i næringen hvor man har på høring hvordan man skal regulere neste års fiskeri. Det er veldig mange detaljer, så jeg skal ikke begi meg inn i det minefeltet, og det er selvfølgelig også mange motstridende interesser. Derfor kan det av og til bli litt høylytt i fiskerisektoren.

Mitt svar går på at med den høringen som nå har vært ute hos Fiskeridirektoratet, følger vi opp et konkret anmodningsvedtak som ble fremmet i stortingssalen og vedtatt i forbindelse med behandlingen av kvotemeldingen, hvor regjeringen anmodes om at fordelingen av kvoter mellom flåtegruppene ikke skal endres vesentlig.

Jeg må bare si at alle forslag i kvotemeldingen er tilstrekkelig utredet, men den kvotemeldingen ville ha enkelte fordelingsmessige effekter hvis kvotene til åpen gruppe skulle tas fra toppen. Så vi har fulgt opp både kvotemeldingen og anmodningsvedtaket som ble vedtatt i Stortinget.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – Cecilie Myrseth.

Cecilie Myrseth (A) [11:22:18]: Fiskeriministeren trenger ikke å spare på detaljene for min del. Jeg forstår fiskeripolitikken, jeg. Men jeg lurer på om det er andre forslag som ble vedtatt, som man tenker å gå tilbake på, f.eks. da man endret trålstigen, til ganske høylytte protester – av en grunn. Har man tenkt å gå tilbake til den dynamiske trålstigen, f.eks., som også har betydning for fordelingen mellom hav og kyst? Det man har gjort nå, er jo at man har sagt at den minste delen, altså kystflåten, skal kompensere de aller største på grunn av vedtak man har gjort i kvotemeldingen, som jo også har mange forslag i seg som fra før av forfordeler de aller største. Også Riksrevisjonen viser til at de store har blitt større, og nå fortsetter regjeringen den trenden.

Men spørsmålet er altså: Har man tenkt å gjøre andre typer endringer ut fra det som er vedtatt i Stortinget?

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [11:23:17]: Jeg har litt problemer med å forstå hvorfor representanten fortsatt ikke oppfatter at jeg har svart på en del av det hun spør om. Det er regjeringens oppgave å følge opp det som er blitt vedtatt i Stortinget. Kvotemeldingen er tilstrekkelig utredet. Men da det kom et anmodningsvedtak fra Stortinget om at regjeringen må sørge for at fordelingen av kvoter mellom flåtegrupper ikke endres

vesentlig, er det akkurat det vi har fulgt opp i det som nå har vært ute til høring fra Fiskeridirektoratet. Hvert år har Fiskeridirektoratet en sånn høring om hvordan man skal regulere neste års fiske, og det handler også om hvordan man fordeler ressursene.

Så vil jeg si at vi på en måte er heldige i Norge som har en fiskerinæring som er lønnsom. Den består stort sett av små og store familiebedrifter langs kysten vår. Det er et stort potensial for å utvikle denne næringen videre, og det er vår oppgave, og der vil jeg også se til opposisjonen og passe på at vi skaper mest mulig stabile og forutsigbare rammebetingelser for den næringen.

Presidenten: Årets siste muntlige spørretime er nå omme.

Sak nr. 2 [11:24:27]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en endring i den oppsatte spørsmålslisten. Presidenten viser i den sammenheng til den elektroniske spørsmålslisten i salappen.

Endringen var som følger:

Spørsmål 5, fra representanten Cecilie Myrseth til fiskeri- og sjømatministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 1

Åsunn Lyngedal (A) [11:24:54]: «Mange i Nord-Norge ønsker seg investering i jernbane. Både Nordlandsbanen og Ofotbanen er viktige for folk og næringsliv. Ofotbanen har fått en viktig rolle i nord som den miljøvennlige, elektrifiserte transportåren ut av landsdelen for 200 000 tonn fersk fisk. Det er fisk for 12 mrd. kroner. I Nasjonal transportplan fra 2017 er det bestemt at en i første periode av NTP skal øke kapasiteten på banen ved å bygge et kryssningsspor på Narvik stasjon og at en skal konsekvensutrede dobbeltspor på banen.

Hva er status på arbeidet med konsekvensutredning for Ofotbanen?»

Statsråd Knut Arild Hareide [11:25:43]: Eg takkar for dette viktige spørsmålet. Eg er veldig einig med representanten Lyngedal i at Nordlandsbanen og Ofotbanen er viktige transportårer for folk og næringsliv, med tanke på både varetransport og persontransport, lokalt, regionalt og internasjonalt.

Ofotbanen er Noregs viktigaste godslinje målt i transporterte tonn per kilometer. Malmtrafikken er førande for kapasitetsbehovet på banen, og det vidare behovet for utvikling av banen er avhengig av utviklinga

i etterspurnaden etter malm. Godstransport på Ofofbanen via Sverige er viktig òg for framføring av kombilast til Nord-Noreg og det internasjonale persontogsambandet til Sverige frå Narvik.

For Ofofbanen er det viktig å sjå tiltak på svensk og norsk side i samanheng. I det pågåande utgreiingsarbeidet samarbeider no Jernbanedirektoratet, Trafikkverket og Bane NOR om å utarbeide trafikkprognosar og identifisere kapasitetsbehov på Ofofbanen. Kapasitetsbehovet som kjem fram gjennom dette arbeidet, vil avgjere behovet for tiltak i infrastrukturen på banen.

Det planleggjast òg for ombygging og utviding av både Narvikterminalen og Narvik stasjon. På Narvik stasjon er det behov for auka kapasitet, og på Narvikterminalen er det behov for tiltak for å leggje til rette for kombitrafikken. Trass i vesentlege aukingar i jernbaneløyvingane dei seinare åra har det så langt ikkje vore rom for desse prosjekta. Dette følgjer av dei store kostnadsaukane på enkelte pågåande jernbaneprosjekt. I Nasjonal transportplan 2022–2023, som blir lagt fram våren 2021, vil regjeringa føreslå den vidare prioriteringa av tilbodsforbetringar på jernbanen, deriblant Ofofbanen.

Oppsummert: Me er for fullt i gang med dette arbeidet. Me ser det viktige arbeidet som Jernbanedirektoratet, Trafikkverket og Bane NOR no gjer. Den utvidinga som er planlagd for Narvikterminalen og Narvik stasjon, bør så absolutt vere prioriterte tiltak. Teknisk sett kunne me ha gjort det i 2021, men me manglar budsjettmidlane for å få det til. Sjølv om me har ein auke i jernbanebudsjettet på over 6 mrd. kr i budsjettet for 2021, har me brukt dei midlane til pågåande arbeid og dei store kostnadsoverskridingane som har vore der. Men det er altså veldig gode tiltak som ligg klare, nettopp knytt til Nordlandsbanen og Ofofbanen.

Åsunn Lyngedal (A) [11:28:41]: Takk for et grundig svar. NTP-en fra 2017 hadde en særskilt satsing på gods på jernbane – en historisk satsing. Grunnlagsdokumentene for den NTP-en viste at det å bygge dobbeltspor på Ofofbanen var det samfunnsøkonomisk mest lønnsomme man kunne gjøre, ikke bare i Norge, men også i Norden, som infrastrukturprosjekt. Vi etterlyser derfor konsekvensutredningen og krysningssporet. Dette er den eneste elektrifiserte eksportveien for fersk fisk fra Nord-Norge. Alternativet er vogntog, og hvis man skal kjøre fra Hadsel til Narvik eller fra Senja til Narvik, er det lettere å bruke et norsk vogntog enn hvis man skal hele veien til Polen og Frankrike. Da blir norske vogntog litt mindre konkurransedyktige.

Vi ser nå at vi ikke får disse investeringene, og nå avvises det seks tog til neste år. Kan ministeren forstå at jernbaneentusiaster i nord opplever at våre prosjekter blir nedprioritert i forhold til de store prosjektene i sør?

Eva Kristin Hansen hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Knut Arild Hareide [11:29:47]: Me har ei gigantisk satsing på jernbanen, men likevel er det mange prosjekt – det gjeld i både nord og sør – som er sette ut i tid på grunn av dei kostnadsoverskridingane me har hatt. Eg trur det er mange som er entusiastiske med tanke på jernbanen rundt Stor-Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger òg, og me ser at det er tiltak der òg som i realiteten har blitt sette noko på vent. Men eg vil seie at nettopp tiltaka som gjeld Narvikterminalen for kombitrafikk, Narvik stasjon og kapasitetstiltak på eksisterande bane, er veldig gode tiltak. Det er ikkje tvil om at dei ligg veldig langt framme i køen i våre vurderingar inn mot NTP. Me kjem med Nasjonal transportplan i mars, så me landar dette i januar/februar. Dette er gode tiltak for Ofofbanen som bør prioriterast.

Åsunn Lyngedal (A) [11:30:49]: Det å få gods over på bane, det å bedre klima og miljø og det å bedre transportsikkerheten er noen av hovedmålene i Nasjonal transportplan. De veiene vi har i nord, er ikke bygd for de vogntogene som går der i dag. Det blir kjempeviktig med den utbyggingen som vi skal få av E10, som er «fis-keveien» framfor noen.

På denne tiden av året er det snø, det er glatt, og mange kvier seg for å kjøre på grunn av vogntogene. Mange er særlig redde for de mange utenlandske vogntogene. Transportøkonomisk institutt sier i dag at ulykkesrisikoen for tunge godsbiler går ned, men fortsatt har utenlandske lastebiler dobbelt så høy ulykkesrisiko sammenliknet med norske. Når vi vet at det å si nei til seks godstog til neste år fører til 144 flere vogntog i uka mellom Nord-Norge og markedet, må dette være et av de mer lavhengende prosjektene å investere i for å få oppfylt alle de gode formålene i NTP.

Statsråd Knut Arild Hareide [11:31:51]: Eg synest representanten Lyngedal argumenterer veldig godt, både når det gjeld kor viktig det er at me får meir gods frå veg til bane, og når det gjeld nokre av tiltaka knytte til Ofofbanen. Eg nemner Narvikterminalen og Narvik stasjon, men òg kapasitetstiltak på den eksisterande banen er viktige. Me veit kor viktig dette er for trafikkssikkerheit og miljø- og klimateffekten. Sjølv om me har hatt ein rekordstor auke i jernbaneinvesteringar, har me ikkje funne rom for desse prosjekta enno, men dei ligg klare. Det er ikkje noko teknisk – det er i realiteten ressursane for 2021 det kjem an på. Me skal sjå på dette no når me skal jobbe med NTP. Dette er gode prosjekt, og eg ser eigentleg optimistisk på det, for det er lågthengande frukter, som representanten Lyngedal så tydeleg sa det.

Spørsmål 2

Bjørnar Moxnes (R) [11:33:12]: «I spørretimen 25. november sa statsråd Knut Arild Hareide at det er viktig med fagorganisering, og at det de fagorganiserte har gjort for oppbygginga av Norge har en utrolig verdi, og han varslet at han ville ta kontakt med Wizz Air og være tydelig på hva som er den norske modellen. Den 3. desember møtte næringsministeren og samferdselsministeren Wizz Air.

Kan statsråden fortelle hva som ble tatt opp i møtet om fagorganisering og den norske modellen, og hva han vil gjøre videre?»

Statsråd Knut Arild Hareide [11:33:45]: Eg vil takke for spørsmålet og for anledninga til å kommentere nettopp denne problemstillinga. I det møtet som næringsministeren og eg hadde med Wizz Air 3. desember, var arbeidstakarane sine rettar ei av fleire problemstillinger som blei diskutert. Eg innleia med å presisere kva for sentral verdi samarbeidet mellom arbeidstakar- og arbeidsgiversida har i Noreg, og korleis retten til å danne fagforeiningar og retten til å la seg organisere er ein sentral verdi i det norske samfunnet.

Til dette svarte direktøren i Wizz Air med å understreke at det ikkje er opp til leiinga i eit føretak å bestemme om dei tilsette skal organisere seg eller ikkje. Han presiserte at organisasjonsfridomen er ein konstitusjonell rett for alle tilsette, og det er opp til kvar enkelt arbeidstakar korleis ein vil bruke denne retten. Dette er ikkje det same som å seie at Wizz Air må vere part i ein kollektiv avtale, men sånn eg oppfatta samtalen, viser det at selskapet tar grunnleggjande spelereglar på alvor.

I praksis trur eg at verdien av retten til å organisere seg for dei som arbeider for Wizz Air i Noreg, vil kunne avhenge av kva tilknytning dette selskapet vil få til Noreg. På spørsmål frå meg forklarte direktøren at selskapet vil rette rekrutteringa mot den lokale arbeidsmarknaden òg i Noreg, altså tilsetje norske arbeidstakarar, etter ein oppstartsperiode med utsende arbeidstakarar frå andre land, og etter at pandemien har avtatt og etterspørselen sannsynlegvis har tatt seg opp.

Direktøren heldt fram at det er grunn til å tru at ein større del av personellet som flyr innanriks i Noreg, da vil vere personar busette i Noreg. Når ein større del av personellet er busett i Noreg og underlagt norske rettar, er det òg grunn til å tru at den norske arbeidslivsmodellen får større betyding for dette selskapet.

Men når det er sagt: Det er enno for tidleg å seie korleis dette vil utvikle seg, og kva betyding det har for Wizz Air. Det vil òg avhenge av responsen frå det flygande personellet sjølv. Men eg kan forsikre om at departementet vil følgje dette nøye, og at me var tydelege i dette møtet nettopp på å fortelje kva den norske modellen er, og kva

verdiar me har i vårt arbeidsliv, og det trur eg òg er viktig for eit selskap som har ein noko annan kultur. Sånn sett synest eg møtet var positivt, men eg vil seie at effekten av kva ein statsråd seier til eit sånt selskap, heller ikkje skal overvurderast, så derfor er det veldig viktig at me følgjer denne utviklinga nøye.

Bjørnar Moxnes (R) [11:36:40]: Ved etableringen av selskapet i Norge sa lederen i selskapet:

«Vi er et flyselskap uten fagforeninger.»

Det er også en rekke eksempler på at selskapet aktivt har motarbeidet fagorganisering, bl.a. at en ansatt som ønsket å bli med i en fagforening, mistet jobben, sammen med 18 andre. De måtte ta det helt til høyesterett før de fikk gjennomslag og fikk tilbake jobben i selskapet. Vi har også sett hvordan piloter i Wizz Air kan bli sagt opp på dagen fordi de ikke er engasjert som ansatte, men som selvstendig næringsdrivende, istedenfor å ha arbeidstakerrettigheter.

Det jeg tror folk der ute lurer på, er om statsråden kan gi en garanti for at de av dem som skal jobbe på Wizz Airs flygninger internt i Norge som ønsker det, vil ha retten til å organisere seg intakt også i praksis.

Statsråd Knut Arild Hareide [11:37:42]: Eg vil gjere det eg kan for at nettopp den retten skal gjelde for oss alle, og det bør det òg gjere i den type selskap. Så får me sjå kva som blir Wizz Airs tilbod, og kva dei reelt sett gjer i Noreg. Det trur eg er litt tidleg å seie. Så langt har nok ikkje aktiviteten til dette selskapet vore nokon stor suksess i Noreg.

Eg vil bruke det handlingsrommet eg har, til å sikre at det er den type aktørar som har eit arbeidsliv som er – vil eg seie – i samsvar med den graden av forventning me har i Noreg, eg skal løfte fram. Så veit me at konkurranseregelverket og EØS-avtalen legg nokre føringar, men eg trur det er viktig at me bruker det handlingsrommet me har, eigentleg i tråd med det òg representanten Moxnes her peiker på. Det er vår jobb, og eg vil leite etter det handlingsrommet når eg ser på bl.a. kva ordningar me kjem med for luftfarten framover.

Bjørnar Moxnes (R) [11:38:44]: En del av det handlingsrommet er nå allerede for så vidt tatt i bruk av folkevalgte på lokalt og regionalt nivå, som sier at i deres fylke eller i deres kommune kommer de ikke til å benytte seg av Wizz Air, for det er en aktør som har vist seg å være fagforeningsfiendtlig, og som man tror kan undergrave den norske modellen.

Det er muligens ikke direkte under Hareides portefølje, men vi kan likevel spørre om han har et syn på om ikke staten burde si til sine virksomheter at man ønsker å unngå å bruke Wizz Air som leverandør av tjenestereiser, for vi ønsker å støtte opp under dem som opptrer

seriøst. Det er også en del av handlingsrommet som staten har, hvis man ønsker å understøtte organisering og jobbe for et mer ryddig arbeidsliv. Hva tenker statsråden om en sånn type grep fra regjeringens side?

Statsråd Knut Arild Hareide [11:39:46]: Dette handlar om kva reelt handlingsrom me har. Det blei gitt eit veldig tydeleg politisk signal frå statsministeren da ho stod nettopp på denne talarstolen og fekk spørsmål om ho ønskte å reise med Wizz Air. Da sa ho at det var ikkje hennar ønske, fordi det selskapet ikkje opptrjedde i tråd med den type verdiar som gjorde at ho ønskte å reise med dei. Det er noko eg er fullt ut einig med statsministeren i.

Ein reell boikott vil nok vere eit anna verkemiddel frå staten Noreg, og det er ei heilt anna problemstilling, men eg trur det ligg eit betydeleg ansvar på den enkelte i nettopp den type spørsmål. Det finst òg moglegheiter, f.eks. gjennom allmenngjorde avtalar, som sikrar at me får ein standard. Det er eit omdiskutert verkemiddel blant dei fagorganiserte, men det finst moglegheiter, og det er viktig at me leiter etter det, sånn at me får eit anstendig arbeidsliv.

Spørsmål 3

Nina Sandberg (A) [11:41:02]: «Regjeringen hevder at ABE-reformen har bidratt til realvekst for universiteter og høyskoler. Det er verdt å spørre seg om dette er en vekst som kommer hele universitets- og høyskolesektoren til gode.

Kan statsråden gjøre rede for hvor store andeler av det regjeringen betegner som en realvekst i 2021, som er henholdsvis øremerkede midler og søknadsbaserte midler som institusjonene må konkurrere om?»

Statsråd Henrik Asheim [11:41:35]: Jeg takker for spørsmålet.

Universiteter og høyskoler får sin årlige rammebevilgning over kapittel 260, som heter Universiteter og høyskoler, i statsbudsjettet. Det er dette kapitlet vi ser på når vi beregner realveksten for universitetene og høyskolene. Ingen av disse midlene er søknadsbasert. De fordeles til universitetene og høyskolene direkte.

For å si litt kort om beregningen av realvekst: I 2020 får universiteter og høyskoler 38,9 mrd. kr over kapittel 260. Dette inkluderer endringer som regjeringen har foreslått til nysalderingen av statsbudsjettet for 2020. I 2021 foreslår regjeringen å tildele 40,7 mrd. kr til universiteter og høyskoler etter budsjettavtalen med Framskrittspartiet.

Den samlede realveksten i bevilgningen til universiteter og høyskoler på kapittel 260 fra 2020 til 2021 er

1,4 pst., eller 557 mill. kr. Vi har da lagt til grunn et anslag på pris- og lønnsvekst fra 2020 til 2021 på 3,2 pst. Den faktiske realveksten avhenger av hva pris- og lønnsøkningen faktisk blir i 2021.

Denne budsjettveksten for universitetene og høyskolene inkluderer flere elementer. Det inkluderer opptrapping av satsinger fra tidligere år, slik som f.eks. til nye kull av studenter til økt studiekapasitet fra tidligere år. I tillegg kommer helt nye satsinger i 2021, men også reduksjoner som ABE-reformen. I 2021 kommer budsjettøkningen først og fremst fra videreføring og opptrapping av tidligere vedtatte studieplasser og rekrutteringsstillinger og økning i resultatbasert uttelling.

I tillegg til rammebevilgningen til universiteter og høyskoler over kapittel 260 bevilges det midler på andre budsjettkapitler til søknadsbaserte ordninger. Jeg understreker at disse søknadsbaserte midlene ikke legges inn i rammebevilgningen til universiteter og høyskoler. De regnes derfor ikke med i anslaget for realvekst, men kommer i tillegg. Dette inkluderer f.eks. ordningen for oppgradering og modernisering av universitets- og høyskolebygg og de søknadsbaserte ordningene til bl.a. fleksible utdanningstilbud i Diku.

Selv om ABE-reformen også omfatter universiteter og høyskoler, er realiteten den at denne regjeringen har sørget for at universitetene og høyskolene samlet sett har hatt en solid realvekst over flere år.

Nina Sandberg (A) [11:43:59]: Jeg takker statsråden for svaret.

Da er det i hvert fall sånn at betydelige deler av denne realveksten er gitt i form av øremerkede bevilgninger, og da er det i all hovedsak studieplasser det dreier seg om, tenker jeg. Det vil i hvert fall være misvisende å si at dette er midler som styrker sektoren som sådan.

Aldri har betydningen av forskning vært tydeligere enn under denne pandemien. Norge som nasjon er avhengig av forskning, også for å løse andre samfunnsutfordringer. Næringsliv og samfunn kommer til å trenge kunnskapsutvikling for å lykkes framover. Likevel forhandler regjeringen bort en tiltrengt satsing på kunnskap og kompetanse med dette forliket. Forskningsbudsjettet er redusert, og ABE-kuttene er økt. Hvordan mener statsråden at dette vil bidra til nødvendig omstilling framover?

Statsråd Henrik Asheim [11:45:00]: La meg begynne med å si at svaret mitt gir grunn til å mene nettopp det at økningene som siden 2013 er på 6,9 mrd. kr i realvekst for universitetene og høyskolene på kapittel 260, viser at dette flertallet siden 2013 har prioritert denne sektoren. Så er det slik at for forskning har vi en lang rekke virkemidler. Det er også viktig å huske på at vi har en langtidsplan for forskning som er trappet opp år for

år, og som har sitt siste år i 2021 før det kommer en ny langtidsplan. Den er fulgt opp, og bevilgningene til forskning er økt under koronapandemien i tillegg til den veksten som har vært gjennom alle disse, så langt, åtte statsbudsjettene.

Så er det riktig at forliket tok noe mer av avsetningen til Norges forskningsråd. Det er naturligvis noe annet enn å kutte i forskning. Dette er midler som står som avsetning i Forskningsrådet, og som dermed egentlig skulle overføres til neste år.

Nina Sandberg (A) [11:45:54]: Takk for svaret nå også.

Tilbake til det med studieplasser: Det var rekordhøy søkning til høyere utdanning i høst. Det var 10 pst. økning sammenliknet med året før. Økt arbeidsledighet gjør at flere søker seg til universiteter og høyskoler. I tillegg vil det være behov for mer etter- og videreutdanning. Denne veksten kommer på høyden av en stigende kurve som har vært over flere år.

Arbeiderpartiet mener det er behov for en type mer varig opprustning av høyere utdanning. Men går man tilbake til før koronakrisen, hadde regjeringen foreslått bare 250 nye studieplasser innen høyere utdanning. Spørsmålet er: Er det dette som er nivået som regjeringen kommer til å legge seg på framover? De sier tydelig i statsbudsjettet at de ikke kommer til å øke dette utover krisen, så det blir nedjustert etter at krisen er over.

Statsråd Henrik Asheim [11:46:59]: For det første er jeg litt usikker, men jeg tror 250 er et galt tall. Jeg tror vi har med oss ca. 1 000 studieplasser fra tidligere tildelte oppå de 4 000 som allerede er der, altså 5 000 studieplasser ekstra i 2021.

Det andre er at da denne krisen rammet og vi oppjusterte med 4 000 studieplasser, kunne man egentlig se for seg å oppjustere med enda flere. Utfordringen var bare at krisen kom i mars. Det gjorde at vi måtte gjøre noe veldig uvant også for sektoren, som gjør det vanskelig for sektoren, nemlig at vi måtte komme i revidert nasjonalbudsjett med flere studieplasser samme høst. Derfor måtte vi ha tett dialog med sektoren om hva de faktisk var i stand til å trappe opp. Det andre regjeringen gjorde, var å være veldig tydelig på at de plassene skulle komme på studier hvor vi vet vi kommer til å trenge kunnskap og kompetanse i årene fremover, f.eks. sykepleie, lærerutdanning osv.

Så er spørsmålet hvordan vi skal forholde oss til dette i fremtiden. Jeg tror uansett hvilket flertall som er i Stortinget, og hvem som sitter i regjering, kommer man til å se på det i de årlige budsjettene. Det er alltid en avveining mellom flere studieplasser og f.eks. kvalitet eller studiefinansiering.

Spørsmål 4

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:48:25]: «Regjeringen har i sitt svar på budsjettspørsmål fra Senterpartiet gitt melding om at det nye regelverket for CO₂-kompensasjon gjør at flere industribedrifter kan miste hele sin CO₂-kompensasjon. Det gjelder bl.a. INEOS Bamble og INEOS Rafnes, INOVYN Porsgrunn, Rana Gruber, Sydvaranger, Yara Glomfjord og Yara Porsgrunn. I tillegg kan flere miste deler av sin kompensasjon.

Vil statsråden gå nye runder med EU om denne saken for å inkludere flere virksomheter i ordningen og sikre mulighet for større støtte til hver virksomhet?»

Statsråd Sveinung Rotevatn [11:49:08]: CO₂-kompensasjonsordninga er og har vore ei høgt prioritert sak for denne regjeringa. Vi meiner det er viktig å unngå at industri legg sine investeringar utanfor Europa som følge av auka straumkostnader som kjem som ein konsekvens av at ein prisar CO₂ høgare, og som ein konsekvens av EUs kvotesystem.

Industrien har ei viktig rolle i utviklinga av berekraftige produkt og løysingar som er nødvendige for det grønne skiftet, både i Noreg, i EU og i eit internasjonalt perspektiv. Vi har difor jobba aktivt opp mot Kommisjonen og opp mot EFTAs overvaksingsorgan ESA for å vareta norske interesser i denne saka.

Det er nettopp ESA som kjem til å fastsetje retningslinjene for CO₂-kompensasjon for EFTA-landa. I fotnote 11 i EUs retningslinjer er ESA, på grunn av den norske vasskrafta, gjeve eit handlingsrom overfor EFTA-landa som ikkje gjeld tilsvarende for EUs medlemsland. Regjeringa jobbar no for at ESA skal ta omsyn til Noregs spesielle situasjon med tanke på vasskraft, og at vasskrafta vil ha ein verknad både for karbonfaktoren og i vurderinga av kva for enkeltverksemdar som vert rekna som karbonlekkasjeutsette når det endelege regelverket er klart.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:50:43]: Jeg takker for svaret. Jeg merker meg at det er en del av det samme som blir svart nå, som også kom i et skriftlig svar til Stortinget i forrige uke, etter at jeg hadde levert inn mitt spørsmål.

Det er bra at det er en prosess, og at en jobber videre, men fortsatt er jo spørsmålet hva som blir den konkrete konsekvensen for bedriftene. For som også statsråden viste til, er dette en utrolig viktig ordning for de virksomhetene som er omfattet av CO₂-kompensasjonsordningen.

Den 30. oktober i år, i et svar på budsjettspørsmål fra oss, skriver da regjeringen at som konsekvens ser det ut til at følgende norske virksomheter mister hele sin etter de nye retningslinjene – og så er det listet opp INEOS Bamble, INEOS Rafnes, INOVYN Porsgrunn, Rana Gruber, Sydvaranger, Yara Glomfjord og Yara Porsgrunn, og i

tillegg at INOVYN Rafnes og Borregaard kan miste deler av sin kompensasjon.

Er det fortsatt situasjonen, eller er det rom her for at disse virksomhetene kan ha CO₂-kompensasjon videre?

Statsråd Sveinung Rotevatn [11:51:48]: Eg får understreke at dette er førebelse vurderingar ut frå slik regelverket no ser ut til kunne verte, men regelverket er ikkje endeleg. Så vi veit enno ikkje med sikkerheit, før vårt arbeid opp mot ESA er ferdig, og ESA sitt arbeid er ferdig, kva verksemdar som vil verte omfatta, og kva karbonfaktoren vil vere.

Men den lista som representanten nemner, er for så vidt rett med tanke på kva bedrifter som ser ut til å kunne falle heilt eller delvis ut, med unntak av Yara Porsgrunn, så vidt eg er kjent med. I tillegg er det elleve bedrifter som vil kunne kome inn i ordninga, som ikkje er der per i dag, som òg er ei rekkje viktige industribedrifter.

Så dette er jo eit regelverk der ein må sjå på, fagleg, kven som er karbonlekkasjeutsette. Det er veldig viktig for at regelverket skal vere ordentleg og rettferdig. Vi har hatt nokre faglege ueinigheter med EU om det. Eg opplever at vi har fått gjennomslag for eit større handlingsrom, og no vert det ESA som skal fastsetje det endelege regelverket.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:52:51]: Det som er viktig for disse bedriftene, er jo hva som vil bli støtten som de får etter de nye reglene som skal begynne å gjelde fra neste år. Derfor er det utrolig viktig å få avklart det, og selvsagt at en jobber målrettet, og jeg oppfattet statsråden dit hen at en fortsatt jobber målrettet for å få de virksomhetene som står på denne listen, innenfor reglene. Eller er det slik at det er noen virksomheter som det er avklart ikke vil kunne komme innenfor reglene?

Og det neste spørsmålet er: Vil regjeringen innenfor det handlingsrommet som Norge da får, sørge for å fremme forslag om at en utnytter det handlingsrommet som Norge får, fullt ut, både når det gjelder hva slags virksomhet, inkludert eksempelvis at en bruker det handlingsrommet som gjelder nikkelproduksjon, og at en utnytter maksimalt når det gjelder hvor mye støtte hver enkelt virksomhet kan motta?

Statsråd Sveinung Rotevatn [11:53:45]: Regjeringa varsla allereie i industrimeldinga i 2017 at vi ønskjer å fortsetje med CO₂-kompensasjon for industrien også

etter 2020. Med dei nye retningslinjene ligg det jo godt til rette for det, og det er bra.

Så er det rett som representanten seier, at det er for så vidt to viktige spørsmål her. Det eine er kva industriar og kva enkeltbedrifter som er omfatta, og det er veldig viktig, og så er det også viktig kor stor støtta kan vere. Det er klart at då er karbonfaktoren ein ting som er veldig viktig i dette. Der opplevde vi at i det opphavlege utkastet til løysing her, tok ikkje Kommisjonen nok omsyn til effektane som vi ser i den nordiske kraftmarknaden. For den norske kraftprisen er ikkje berre avhengig av kraftproduksjonen i Noreg, fordi vi er ein del av ein felles marknad. Vi opplever å ha fått forståing for vårt syn, og no er det i alle fall ei moglegheit for at ESA kan fastsetje dette på ein meir rett måte, slik vi meiner det burde vere.

Eg trur ikkje eg skal kommentere enkeltbedrifter, for det som er viktig for oss, er at det skal vere rettferdige konkurranseforhold for våre bedrifter generelt, og der har vi ein del innspel til ESA, som vi har gjeve, og vi håpar på eit godt resultat.

Spørsmål 5

Fra representanten Cecilie Myrseth til fiskeri- og sjømatministeren:

«Da Stortinget denne våren behandlet kvotemeldingen, fikk regjeringen flertall for sitt forslag til kvotefordeling, med endring av trålstigen og at kvoteavsetting til åpen gruppe skulle tas fra «toppen», dvs. før fordeling mellom hav og kyst. Nå skapes ny usikkerhet om kvotefordelingen, siden direktoratet har sendt på høring et forslag om at kystflåten skal kompensere havflåten for endringene i ressursfordelingen.

Hva er bakgrunnen for dette forslaget, og hvorfor ble ikke dette løftet fram da Stortinget behandlet kvotemeldingen?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

Dermed er sak nr. 2, den ordinære spørretimen, avsluttet.

Sak nr. 3 [11:54:58]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Dagens kart er dermed ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Så synes ikke, og møtet er hevet.

